

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**POHJOIS-KOREAN YDINASEOHJELMA UHKANA KIINAN SUUR-
VALTA-ASEMALLE KOREAN NIEMIMAALLA**

Kandidaattitutkielma

Kadetti
Joonas Korhonen

81. Merikadettikurssi
Laivasto-opintosuunta

Maaliskuu 2014

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi 81. Merikadettikurssi	Linja Laivasto-opintosuunta
Tekijä Kadetti Joonas Korhonen	
Tutkielman nimi Pohjois-Korean ydinaseohjelma uhkana Kiinan suurvalta-asemalle Korean niemimaalla	
Oppiaine, johon työ liittyy Strategia	Säilytyspaikka Maanpuolustuskorkeakoulun kurssikirjasto
Aika Maaliskuu 2014	Tekstisivuja 33 Liitesivuja 0
TIIVISTELMÄ <p>Kiina on voimakkaasti kasvava suurvalta, mikä uhkaa maailman voimakkainta suurvaltaa Yhdysvaltoja. Pohjois-Korea on keskeinen valtio Korean niemimaalla, jonka ydinaseohjelman muodostamaan ongelmaan kulmineituvat sekä Kiinan että Yhdysvaltojen intressit. Ydinaseohjelma ei itsessään ole varsinainen uhka Kiinalle, vaan niitä ovat ydinaseohjelman aiheuttamat seuraukset, jotka näkyvät muun muassa Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean välisen sotilasliiton varautumisessa. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka Pohjois-Korean ydinaseohjelma uhkaa Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla.</p> <p>Hegemoninen realismi on tutkimuksen teoreettinen näkökulma. Tiivistetysti hegemoninen realismi kuvaa maailmanpolitiikkaa suurvaltojen valtapyrkimyksiensä kautta. Tämä tutkimuksen tarkastelee aihetta Kiinan suurvalta-aseman näkökulmasta. Tutkimusmenetelmänä on laadullinen tutkimus. Lähdeaineistoa analysoidaan sisällönanalyysillä tutkimuksen teoreettisesta näkökulmasta. Tutkimuksen primäärilähteet ovat Yhdysvaltojen hallituksen ja Yhdysvaltalaisen strategian tutkimuslaitoksen tuottamia.</p> <p>Tutkimuksen pääluvut käsittelevät Pohjois-Korean ydinaseohjelmaa, Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla sekä Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostamia uhkatekijöitä Kiinalle. Pohjois-Korea säilyttää Kimin perhedynastian ja parantaa ulkopoliittista asemaansa ydinaseohjelmansa avulla. Pohjois-Korean nostamat jännitteet vaikeuttavat Kiinan, Etelä-Korean sekä Yhdysvaltojen välistä yhteistyötä. Kiinan suurvalta-asema Korean niemimaalla riippuu pääasiassa Pohjois-Koreasta ja Yhdysvalloista. Kiinan hegemoniastrategian pohjana on Pohjois-Korean tukeminen. Vakaampi Pohjois-Korea vahvistaisi Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla. Pohjois-Korean ydinaseohjelman jatkuminen ja epävakaa toiminta uhkaavat Kiinan suurvalta-asemaa erityisesti Yhdysvaltojen toimesta. Yhdysvalloilla on voimakkaat intressit saada Pohjois-Korea luopumaan ydinaseohjelmastaan. Pohjois-Korean kokema uhka Yhdysvaltojen asevoimista ja Kiinan tuen muuttumisesta, voivat saada Pohjois-Korean aiheuttamaan konfliktin.</p> <p>Pohjois-Korean luottamus ydinaseohjelmaansa kasvaa Kiinan ja Yhdysvaltojen valtakamppailun voimistuessa, mikä lisää jännitteitä Korean niemimaalla. Hegemonisen realismin näkökulmasta Pohjois-Korean lisääntyvä epävakaus johtaa Yhdysvaltojen valta-aseman vahvistumiseen Korean niemimaalla. Pohjois-Korean ydinaseohjelman uhka Kiinan suurvalta-ase- malle kasvaa, koska ydinaseohjelma lisää konfliktin riskiä ja hankaloittaa Kiinan kansainvälistä suurvalta-asemaa Pohjois-Korean tukijana. Konflikti Korean niemimaalla voi johtaa sotaan Pohjois-Korean ja sotilasliiton välillä, mikä heikentäisi Kiinan suurvalta-asemaa ja vahvistaisi Yhdysvaltojen johtoasemaa Kiinan suhteen.</p>	
AVAINSANAT Kiina, Pohjois-Korea, Yhdysvallat, Korean niemimaa, ydinaseohjelma, valtakamppailu, konflikti, uhka.	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	TEORIAKOULUKUNTA JA TUTKIMUKSEN RAKENNE	3
1.2	TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	5
1.3	TUTKIMUSMENETELMÄ JA LÄHDEKRITIIKKI	6
1.4	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA RAJAUKSET	7
2	POHJOIS-KOREAN YDINASEOHJELMA JA SUHDE KIINAAN.....	8
2.1	POHJOIS-KOREAN YDINASEOHJELMA JA SEN SYYT	9
2.2	KIINAN JA Pohjois-Korean VÄLINEN SUHDE.....	12
3	KIINAN SUURVALTA-ASEMA KOREAN NIEMIMAALLA	14
3.1	KIINA, ETELÄ-KOREA JA YHDYSVALLAT Pohjois-Korean YMPÄRILLÄ	15
3.2	KIINAN NÄKÖKULMA YHDYSVALLOISTA JA ETELÄ-KOREASTA	16
3.3	KIINAN INTRESSIT KOREAN NIEMIMAALLA.....	19
3.4	KIINAN SYYT TUKEA Pohjois-Koreaa.....	20
4	POHJOIS-KOREAN YDINASEOHJELMAN UHKATEKIJÄT KIINALLE	22
4.1	POHJOIS-KOREAN YDINASEOHJELMA JA KIINA.....	23
4.2	POHJOIS-KOREAN YDINASEOHJELMA JA YHDYSVALLAT	25
4.3	POHJOIS-KOREAN YDINASEOHJELMA JA ETELÄ-KOREA	28
5	PÄÄTELMÄT.....	30
5.1	JOHTOPÄÄTÖKSET	30
5.2	TUTKIMUSTULOSTEN KRITISOINTI JA JATKOTUTKIMUSMAHDOLLISUUDET	32

LÄHDELUETTELO

1 JOHDANTO

Kiinan viimevuosien nopea taloudellinen kehitys on vahvistanut Kiinan suurvalta-asemaa merkittävästi. Kiinan nykyisen kasvuvauhdin perusteella Kiina voi tulevaisuudessa ohittaa Yhdysvallat, nousemalla maailman suurimmaksi taloudeksi. Tämän lisäksi Kiinasta on tullut Yhdysvaltojen lisäksi toinen valtio, jonka puolustusmenot ylittävät yli 100 miljardia dollaria vuodessa. Kiinan maantieteelliset tekijät jakavat Kiinan suurvaltapolitiittiset intressit Tyyneltämereltä aina Lähi-itään asti. Kiina turvaa suurvaltapolitiittiset intressinsä vahvistamalla asevoimiansa. Kiina on tulevaisuudessa yhä riippuvaisempi ulkoisen energian tuonnista, jotta se voi ylläpitää taloudellisen kasvun- ja kehityksensä. Kiinan tärkeimmät energia- ja kauppareitit ovat merillä, mikä painottaa Kiinan intressejä Itä- ja Etelä-Aasian merialueille. Samalla kun Kiinan voima kasvaa, Yhdysvallat siirtää sotilaallisen voiman painopisteensä¹ Aasian ja Tyynenmeren alueille. Yhdysvaltojen voimansiirron syinä ovat Kiinan vaikutusvallan kasvu ja valtioiden välisen keskinäisriippuvuuden syventyminen. Itä-Aasian alueet ovat rajallisesti Kiinan vaikutusvallan piirissä. Kiina ei kuitenkaan ole ylivalta Itä-Aasiassa, koska Kiina ei pysty ratkaisemaan Itä-Aasian turvallisuuspoliittisia haasteita omien intressiensä mukaisesti. Kärjistyessään nämä haasteet vaikuttavat merkittävästi Kiinan taloudelliseen kehitykseen, suurvaltastatukseen ja alueellisen vaikutusvallan säilymiseen. Kiinan ja Yhdysvaltojen suurvaltapolitiittiset intressit kulminoituvat Korean niemimaalla, mikä tekee alueesta merkittävän Kiinan turvallisuuspolitiikassa. Pohjois-Korea epävakaa toiminta voi johtaa suuren kriisin tai konfliktin syntyyn Korean niemimaalla.

Pohjois-Korea nähdään maailmalla kansainvälisenä turvallisuusriskinä. Kiinalla on monia suurvaltapolitiittisia intressejä Pohjois-Korean suhteen, jotka ovat ristiriidassa muiden valtioiden kanssa. Pohjois-Korean tilanteesta käytiin kansainvälistä keskustelua vuoden 2013 alussa, kun Pohjois-Korea suoritti kolmannen ydinkokeensa ja käyttäytyi provokatiivisesti² Etelä-Koreaa ja Yhdysvaltoja kohtaan. Tällä hetkellä Pohjois-Korean asekehityksen painopiste on sen ydinaseohjelmassa. Ydinaseohjelman ohella Pohjois-Korean tavoitteena on kehittää toimiva pitkän matkan ohjus. Ydin- ja ohjusaseiden kehittäminen on Pohjois-Korean uusi keino sen strategisten päämäärien saavuttamiseksi, jotka perustuvat Kimin perhedynastian ja nykyisen hallintojärjestelmän vallan säilymiseen. Ydinaseohjelma on viimevuosina noussut tärkeään rooliin osana Pohjois-Korean provokaatioita. Yhdysvallat on sitoutunut puolustamaan

---

¹ Puhutaan jatkossa voimansiirrosta.

² Tässä tutkimuksessa Pohjois-Korean provokatiivinen toiminta tarkoittaa Pohjois-Korean uhkaavaa ulkopoliittista käytöstä ja sen aiheuttamia jännitteitä. Näihin kuuluvat sen suorittamat ydin- ja ohjuskokeet, muut aseelliset selkkaukset ja aggressiivinen retoriikka. Esimerkiksi Yhdysvaltojen uhkaaminen ydinsodalla.

Etelä-Koreaa valtioiden välisen sotilasliiton pohjalta. Pohjois-Korean ydinaseohjelma muodostaa haasteen Kiinalle. Mielenkiintoisen asiasta tekee se, että Kiina tukee Pohjois-Korean nykyisen hallintojärjestelmän säilymistä, jonka uskotaan jatkavan ydinaseohjelmaa. Pohjois-Korean ydinaseohjelma ja ydinaseohjelman vaikutukset ovat silti Kiinan intressien vastaisia. Tämän lisäksi kansainväliset yhteisöt ja järjestöt näkevät Pohjois-Korean toiminnan olevan vaaraksi kansainväliselle vakaudelle. Toiminnan seurauksena Kiinaa ajautuu yhä hankalampaan asemaan Pohjois-Korean tukijana. Toiminta syrjäyttää Pohjois-Koreaa kansainvälisestä yhteisöstä, minkä takia Kiinan asema Pohjois-Korealle korostuu. Pohjois-Korean sisäinen epävakaus, ydinaseohjelma ja ulkopoliittikka ovat pääsyitä Korean niemimaan jännitteisiin. Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostama ongelma vaikuttaa erityisesti Kiinan ja Yhdysvaltojen väliseen suhteeseen.

Yhdysvaltojen voimansiirto Aasiaan ja Tyynellemerelle uhkaa Kiinan vaikutusvaltaa Itä-Aasiassa. Suuri uhka Kiinan vaikutusvallan menettämiseen Korean niemimaalla on Pohjois-Korean hajoaminen. Kiina toivoo Pohjois-Korean luopuvan ydinaseohjelmastaan, mutta uskoo että nykyisen kaltainen Pohjois-Korea on toistaiseksi hyödyksi Kiinan intresseille. Kiina näkee Pohjois-Korean puskurina, joka estää Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean välisen sotilasliiton pääsyn Kiinan rajoille.³ Kiina pelkää myös Pohjois-Korean hajoamisen johtavan moniin turvallisuuspoliittisiin ongelmiin Kiinan rajojen sisäpuolella. Pahimmassa tapauksessa kriisi sysäisi Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean sotilasliiton miehittämään Pohjois-Korean. Tämän lisäksi Pohjois-Korean muodostama uhka kasvaa Yhdysvalloille, koska Yhdysvaltojen läsnäolo voimistuu Korean niemimaalla. Tämän asian johdosta Yhdysvallat näkee lisääntyvän tarpeen puuttua Pohjois-Korean ydinaseohjelmaan. Yhdysvallat ja Etelä-Korea ovat tiukentaneet kantansa Pohjois-Korean toistuviin provokaatioihin. Kiinan on pohdittava kuinka tämän hetkinen tilanne haastaa sen vaikutusvallan Korean niemimaalla. Tällä hetkellä Pohjois-Korea uhkaa luisua Kiinan vaikutusvallan piiristä, mikä johtaa Kiinan vaikutusvallan heikkenemiseen Korean niemimaalla. Korean niemimaasta on tullut Yhdysvaltojen ja Kiinan hegemoniakamppailun⁴ näyttämö. Jos Pohjois-Korea hajoaisi, Korean niemimaa uhkaisi jäädä Yhdysvaltojen vaikutusvallan alaisuuteen. Kiina haluaa vaikuttaa Korean niemimaan turvallisuuspoliittiseen kehitykseen, jotta Kiinan suurvalta-asema pysyy turvattuna. Kansainvälisen asemansa ja vastuunsa takia Kiina ei voi myöskään jatkaa Pohjois-Korean tukemista pitkään, jos Pohjois-Korea jatkaa nykyisessä kehityssuuntauksessaan. Pohjois-Korean provokaatioista kumpuavien riskien kustannukset tulevat ylittämään ne hyödyt, joita Kiina saa Pohjois-Korean tukemisesta.

---

³ Cordesman & Hess (2013a), s. xiii-xiv.

⁴ Hegemonia tarkoittaa johtoasemaa ja ylivaltaa mm. poliittisella, sotilaallisella ja taloudellisella sektorilla.

1.1 Teoriakoulukunta ja tutkimuksen rakenne

Strategian tutkimuksessa *realismi* on yleisesti käytetty teoriakoulukunta erilaisia ilmiöitä tutkittaessa. Realismin perusolettamuksena maailma on anarkinen, jossa suvereenit valtiot ajavat omia etujaan jatkuvassa valtakamppailussa. Kansainvälisessä politiikassa on viimekädessä kyse vallasta. Realismi keskittyy erityisesti suurvaltojen turvallisuuspoliittisten ongelmien ja suurvaltojen välisen valtakamppailun tutkimiseen. Suurvallat tavoittelevat oman vaikutusvaltansa lisäämistä ja muiden valtioiden ulkopoliittikan kontrollointia. Suurvaltojen eriävät intressit ja valtapyrkimykset oman valtion ulkopuolella, johtavat valtioiden välisiin ristiriitoihin. Jos politiikan keinoin kiistoja ei saada ratkaistuksi, suurvallat alkavat painostamaan toisiaan. Mikäli painostus ei tehoa, turvaudutaan sotilaallisen voiman käyttöön, mikä voi johtaa lopulta sotaan. Suurvaltojen välisiä ilmiöitä tutkiessa *turvallisuuskonfliktille* on keskeinen käsite, minkä mukaan suurvalta lisää sotilaallista voimaansa niillä alueilla, jotka suurvalta kokee uhkana omalle turvallisuudellensa. Kun suurvalta lisää sotilaallista voimaansa, muiden valtioiden turvallisuus heikkenee, mikä johtaa sotilasliittojen muodostumiseen. Turvallisuuksdilemmat ovat erilaisia tarkasteltavasta ilmiöstä riippuen.⁵

Realismista on erotettavissa kolme alakoulukuntaa. Näistä yksi on *hegemoninen realismi*, joka on tämän tutkimuksen teoreettinen näkökulma. *Rakenteellisen realismin* tavoin, hegemoninen realismi tarkastelee suurvaltojen välistä valtakamppailua ja turvallisuuskysymyksiä. Suurvaltojen toimintaan vaikuttaa kansainvälisen järjestelmän rakenne, johon kuuluvat muun muassa suurvaltojen määrä, niiden väliset voimasuhteet ja vallanjako. Valtioilla on mahdollisuus päättää kuinka ne reagoivat ulkoisiin ärsykkeisiin. Hegemonisen realismin näkökulma poikkeaa rakenteellisesta realismista siten, että hegemonisen realismin näkökulmasta valta keskittyy yhdelle suurvallalle eli hegemonille. Maailma on unipolaarinen paikka, jossa on yksi selkeä suurvalta. Suurvaltojen välinen valtahierarkia hillitsee niiden välistä valtakamppailua, ja hegemonin sotilaallinen läsnäolo eri alueilla vaikuttaa positiivisesti suurvaltojen väliseen rauhaan.⁶ Konfliktin todennäköisyys kasvaa, kun johtoasemassa olevalle hegemonille nousee haastaja. Kansainvälinen politiikka on yksinkertaisimmillaan johtoasemissa olevien suurvaltojen nousuja ja laskuja. Hegemoninen realismi soveltuu tutkimuksen teoreettiseksi näkökulmaksi, kun tutkittava ilmiö tarkastelee kahden suurvallan valtakamppailua ja niiden väliseen valtakamppailuun vaikuttavia tekijöitä.⁷

⁵ Sivonen (2013), s. 6–7, 9–10, 12–13.

⁶ Blombergs (2013), s. 94.

⁷ Sivonen (2013), s. 18–22, 25.

Hegemonisen realismin näkökulmasta Itä-Aasiassa käydään tällä hetkellä kilpailua vaikutusvallasta. Yhdysvallat ja Kiina ovat merkittävimpinä osapuolina, joiden hegemoniapyrkimykset näkyvät useimmissa Itä-Aasian turvallisuuspoliittisissa haasteissa. Yhdysvaltojen ja Kiinan hegemoniapyrkimykset näkyvät myös Pohjois-Korean ydinaseohjelman ympärillä. Yhdysvallat haluaa estää Pohjois-Korean ydinaseohjelman etenemisen, kun taas Kiina tukee Pohjois-Koreaa ja näkee asetelman olevan tasapainossa. Hegemoninen realismi valikoitui tutkimuksen teoreettiseksi näkökulmaksi, koska ilmiö käsittelee Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostamaa uhkaa Kiinan suurvalta-asemalle. Tutkimuksessa tutkitaan Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostamaa ongelmaa, mikä vaikuttaa Kiinan vaikutusvallan säilymiseen Korean niemimaalla. Pohjois-Korean ydinaseuhka vaikuttaa Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean sotilaalliseen varautumiseen Korean niemimaalla.⁸ Rakenteellisesti tutkimuksen keskiössä on Kiina, joka on taloudellisesti ja sotilaallisesti nopeasti voimistuva suurvalta. Hegemoninen realismi katsoo, että Kiinan voimakas kasvu muodostaa sille itselleen suurimman uhan. Kiinan kasvaessa sen valtapyrkimykset lisääntyvät, mikä uhkaa Yhdysvaltoja, joka viimekädessä pyrkii säilyttämään johtoasemansa kaikin keinoin. Tällä hetkellä Yhdysvaltojen sotilaallinen voima suhteessa Kiinaan on kaksinkertainen.⁹ Suurvaltojen välinen sota on todennäköinen vasta kun voimaero suurvaltojen välillä pienenee merkittävästi. Vaikka Kiina kaventaa jatkuvasti Yhdysvaltojen ja Kiinan välistä voimaeroa, Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen sota on epätodennäköinen, koska sodalla olisi tuhoisat seuraukset kummallekin osapuolelle. Tämän lisäksi Yhdysvaltojen ja Kiinan vahva keskinäisriippuvuus vähentää sodan syttymisen todennäköisyyttä. Kiinan suurvalta-asemalle suurin uhka on se, että Yhdysvallat puuttuu Pohjois-Korean ydinaseohjelmaan sotilaallisesti, minkä seurauksena Kiinan vaikutusvalta heikkenee Korean niemimaalla. Kiinan uhkina ovat siis Pohjois-Korean ydinaseohjelman jatkuminen ja Kiinan vaikutusmahdollisuuksien laajuus Pohjois-Korean päätöksenteossa. Kiinan suurvalta-asema vahvistuu Korean niemimaalla, mikäli Kiina kykenee vaikuttamaan Pohjois-Korean päätöksenteossa nykyistä paremmin.¹⁰

Tutkimuksessa osapuolten toiminta perustuu ulkoiseen uhkaan ja niiden turvallisuuspoliittisten päämäärien edistämiseen. Pohjois-Korean motiiveja sen ydinaseohjelman jatkamiseksi tarkastellaan *hyökkäyksellisen realismin*¹¹ näkökulmasta, koska Pohjois-Korean ulkopoliittinen toiminta on *sotilasstrategiaa*.¹² Pohjois-Korean harjoittama sotilasstrategia tarkoittaa sitä, että Pohjois-Korean käyttää asevoimiaan ja ydinaseohjelmaansa pelotteena strategisten päämääriensä saavuttamiseksi. Yhdysvaltojen ja Kiinan turvallisuuspoliittiset käsitykset ovat laa-

⁸ Cordesman & Hess (2013a), s. 18.

⁹ Blombergs (2013), s. 129.

¹⁰ Sama, s. 94–96.

¹¹ Ks. Hyökkäyksellinen realismi. Sivonen (2013), s. 21.

¹² Pohjois-Korea käyttää ydinaseohjelmaansa turvallisuuspoliittisten päämäärien saavuttamiseksi.

ja-alaisemmat Pohjois-Koreaan verrattuna, joten Yhdysvaltojen ja Kiinan toimia tarkastellaan *hegemoniastrategian* näkökulmasta. Hegemoniastrategia tarkoittaa niitä strategioita, joilla pyritään oman valta-aseman kasvattamiseen.¹³ Kiinan ja Yhdysvaltojen valtakamppailussa on kyse sotilaallisesta voimasta, joka luo perustan niiden turvallisuudelle.¹⁴

Ensimmäisessä pääluvussa tutkitaan Pohjois-Korean ydinaseohjelman etenemistä sekä Kiinan ja Pohjois-Korean välistä suhdetta. Pohjois-Korean ydinaseohjelma sekä Kiinan ja Pohjois-korean välinen suhde ovat lähtökohtina tutkimukselle. Toisessa pääluvussa tutkitaan Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla, jossa analysoidaan Kiinan näkökulmasta Pohjois-Korean, Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen rooleja osana Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla. Tutkimustulosten pohjalta analysoidaan Kiinan intressejä Korean niemimaalla hegemonisen realismin näkökulmasta. Intresseistä saatujen tutkimustulosten avulla tutkitaan Kiinan motiiveja tukea Pohjois-Koreaa. Viimeisessä pääluvussa analysoidaan ja perustellaan sitä, kuinka Pohjois-Korean ydinaseohjelma uhkaa Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla. Kiinalle muodostuvaan uhkaan lukeutuvat Pohjois-Korean ydinaseohjelman jatkuminen sekä ydinaseohjelman vaikutukset Etelä-Koreaan ja Yhdysvaltoihin. Ydinaseohjelman jatkuminen vaikuttaa Yhdysvaltojen ja Kiinan valtakamppailun luonteeseen. Lopuksi esitetään päätelmät ja kritisoidaan saatuja tutkimustuloksia. Tutkimuksen viitekehyksessä Kiina on kasvava suurvalta. Yhdysvallat estää Kiinaa nousemasta Aasian hegemoniksi tekemällä voimansiirron Aasiaan.

1.2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tutkimusongelma on:

- Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostama uhka Kiinan suurvalta-asemalle Korean niemimaalla

Päätutkimuskysymyksenä on:

- Millä tavoilla Pohjois-Korean ydinaseohjelma uhkaa Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla?

Alakysymykset, joiden avulla vastataan tutkimusongelmaan ja pääkysymykseen ovat:

- Miten Pohjois-Korean ydinaseohjelma on edennyt ja mitkä ovat ydinasekehityksen motiivit?

---

¹³ Ks. Lisää hegemoniastrategiasta. Blomberg (2013), s. 162–167.

¹⁴ Visuri (1997), s. 12, 163–165.

- Mitkä tekijät vaikuttavat Kiinan suurvalta-asemaan Korean niemimaalla?
- Miten Pohjois-Korean ydinaseohjelma vaikuttaa Kiinan suurvalta-asemaa uhkaaviin tekijöihin?

1.3 Tutkimusmenetelmä ja lähdekritiikki

Tämän tutkimuksen tutkimusmenetelmänä on laadullinen tutkimus, koska tutkimuksen ilmiössä on kyse eri merkityksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämisestä. Laadullisessa tutkimuksessa on kyse tutkittavan ilmiön kokonaisvaltaisesta ymmärtämisestä, mikä vaatii syvälistä tutustumista ilmiötä käsittelevään lähdeaineistoon. Laadullista tutkimusta ja teoreettista näkökulmaa käytetään usein yhdessä, jotta voidaan ymmärtää ilmiötä tietystä näkökulmasta. Tässä tutkimuksessa teoreettinen näkökulma ja tutkimusmenetelmä kohtaavat siten, että ilmiötä ja lähdeaineistoja analysoidaan Kiinan suurvalta-aseman näkökulmasta. Laadullinen tutkimus voidaan jakaa moniin eri analysointimenetelmiin ja tähän tutkimukseen on valittu sisällönanalyysi, joka kytkeytyy tutkimuksen teoreettiseen näkökulmaan. Sisällönanalyysin avulla analysoidaan laajaa lähdeaineistoa hegemonisen realismin näkökulmasta, josta tuotetaan tiivis kokonaisuus. Tutkimuksessa ei vertailla lähdeaineistojen sisältöjä keskenään, koska se ei ole tarkoituksen mukaista tutkimuksen tavoitteiden kannalta.

Tutkimuksen lähteet ovat pääasiassa Kiinaa, Pohjois-Koreaa, Yhdysvaltoja sekä Etelä-Koreaa käsitteleviä tutkimuksia ja julkaisuja. Lähteet käsittelevät valtioiden välisiä suhteita ja intressejä Korean niemimaan tilanteeseen liittyen. Primäärilähteet ovat englanninkielisiä ja pääosin Yhdysvaltalaisen *Center For Strategic & International Studies* tutkimuslaitoksen sekä Yhdysvaltojen hallituksen tuottamia. Näiden lisäksi Fred Blombergsin väitöskirja Euroopan voimatasapainojärjestelmästä on keskeinen teos tutkimuksen teoriakoulukunnan pohjaksi. Lähdeaineistoon kuuluu myös muutamia aasialaisia, eurooppalaisia ja suomalaisia lähteitä, jotka ovat suppeampia artikkeleita ja internetjulkaisuja. Näiden lisäksi haastateltiin entistä Strategianlaitoksen pääopettajaa Juha Antero Puistolaa sähköpostitse, joka kertoi omia näkemyksiään tutkimuksen ilmiötä käsittelevistä kysymyksistä.

Tutkimuksen aihevalinnasta johtuen primäärilähteet ovat englanninkielisiä, koska suomalaisia käännöksiä tai tutkimuksia aiheesta ei juuri ole. Tutkimuksen ilmiötä voidaan käsitellä kattavasti valitun lähdeaineiston avulla. Lähdeaineisto ja tutkimus kiinalaisesta näkökulmasta muodostavat tutkimuksen kannalta ristiriidan. Jos ilmiötä tutkitaan kiinalaisesta näkökulmasta, luotettavimmat tutkimustulokset saadaan käyttämällä kiinalaisia lähteitä. Ongelmana on tutkijan Kiinan kielen osaamattomuus ja se, että Englanniksi käännettyjä Kiinalaisia lähteitä

ei juuri löytynyt. Lähdeaineistoa voidaan kuitenkin pitää lähdekritiikin osalta luotettavana. Tämä arvio perustuu siihen, että Kiinan näkökulmia ja intressejä käsittelevistä lähdeaineistoista suurin osa on strategian tutkimuslaitosten ja valtioiden tuottamia. Lähteet eivät siis perustu mielipiteisiin, vaan laajaan tutkittuun tietoon. Tutkimuksessa ei anneta painoarvoa niille lähteille, joissa ei ole viitattu muihin tutkimuksiin tai artikkeleihin. Tämän lisäksi tutkimuksen teoreettinen näkökulma mahdollistaa Kiinan näkökulman käytön tutkimuksessa, koska teoreettiset perusolettamukset ovat valtioista riippumatta usein valideja. Lähdevalinnat vaikuttavat tutkimukseen siten, että lopputulos antaa ilmiöstä yhdysvaltalaisen ja eurooppalaisen näkökulman. Primäärlähteiden tuottajat ovat pääasiallisesti jollain tavalla Yhdysvaltoja tukevia. Tutkimuksessa käytettävä näkökulma on siis vahvasti Yhdysvaltalainen tulkinta Kiinan näkökulmasta. Tämä tarkoittaa sitä tutkimuksen kannalta, että Kiinaan viittaavat asiat kuten Kiinan intressit, suhteet ja motiivit ovat myös Yhdysvaltojen arvoihin ja tutkimuksiin perustuvia.

Suurin osa lähdeaineistosta on käännetty Suomeksi, mikä on vaatinut tarkempaa perehtymistä aiheeseen ja vertailua lähteiden välillä. Englanninkielinen lähdeaineisto hankaloittaa lähdeaineiston analysointia ja kokonaisuuksien ymmärtämistä. Lähdeaineiston analysointia hankaloittaa myös se, että yksikään lähde ei käsittele tarkasti tutkimusongelman mukaista ilmiötä.

1.4 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää hegemonisen realismin näkökulmasta, kuinka Pohjois-Korean ydinaseohjelma uhkaa Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla. Kiinan turvallisuuspoliittiset intressit Korean niemimaahan liittyen rajataan Pohjois-Korean ydinaseohjelmaan, Yhdysvaltojen sotilaallisen läsnäolon lisääntymiseen ja Etelä-Korean rooliin osana Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostamaa ongelmaa. Perusteellisimmin käsiteltäviä valtioita ovat Kiina ja Pohjois-Korea, koska ne ovat tutkimuksen keskiössä aiheen mukaisesti. Muiden valtioiden käsittely rajataan Etelä-Koreaan ja Yhdysvaltoihin. Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean sotilaallinen yhteistyö sekä toiminta yksittäisinä valtioina, vaikuttavat merkittävästi Kiinaan ja Pohjois-Koreaan. Tämän lisäksi Yhdysvallat ja Etelä-Korea ovat tärkeimmät yhteistyökumppanit Kiinalle Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostamaa ongelmaa ratkaistaessa. Yhdysvaltojen tarkastelu on perusteltua, koska hegemonisen realismin näkökulmasta Yhdysvalloilla on suurin kyky uhata Kiinan kasvavaa vaikutusvaltaa. Tämän lisäksi Pohjois-Korean provokaatiot ovat kohdistuneet lähes poikkeuksetta Yhdysvaltoja ja Etelä-Koreaa vastaan. Venäjä ja Japani ovat merkittäviä valtioita alueellisesti, mutta niitä ei tarkastella, koska ne eivät uhkaa Kiinan suurvalta-asemaa aihealueen näkökulmasta samoin kuin Yhdysvallat.

2 POHJOIS-KOREAN YDINASEOHJELMA JA SUHDE KIINAAN

“Let us all unite firmly around the party CC¹⁵ and vigorously push ahead with the economic construction and the building of nuclear armed forces simultaneously in line with the demands of the present situation and the developing revolution.”¹⁶

Pohjois-Korean poliittinen järjestelmä on totalitaaris-kommunistinen yksipuoluejärjestelmä, joka perustuu Songun- ja Juche-aatteisiin.¹⁷ Pohjois-Koreassa valta on Korean työväenpuolueella Kimin perhedynastian¹⁸ johtamana. Kimin perhedynastia on ollut vallassa Pohjois-Korean perustamisesta lähtien. Pohjois-Korean oppijärjestelmä on rakennettu Pohjois-Korean ensimmäisen johtajan Kim Il-sungin oppien ja aatteiden ympärille.¹⁹

Pohjois-Korea on pitkään ollut huolta herättävä valtio kansainvälisessä turvallisuuspolitiikassa. Pohjois-Korean epäillään olevan mukana monissa rikollisissa kytköksissä, jotka heikentävät kansainvälistä turvallisuutta. Pohjois-Korea on yhdistetty useasti laittomien huumausainesten kaappaamiseen ja valmistukseen. Tämän lisäksi Pohjois-Korea on yhdistetty rahanpe-suun, väärennetyin rahan tuottamiseen, ihmissalakuljetuksiin ja laittomiin asekauppoihin. On saatu viitteitä, että Pohjois-Korea tekee aseteknologioiden²⁰ kehitykseen liittyvää yhteistyötä muun muassa Iranin ja Syyrian kanssa. Pohjois-Korean provokatiivinen toiminta ja ydinaseohjelma ovat suuria uhkia kansainväliselle turvallisuudelle. Pohjois-Korean ydinaseuhka voi saada muut valtiot kehittämään omia ydinaseitansa, mikä saisi kansainvälisen NPT-sopimuksen²¹ romahtamaan. Suurin pelko on, että Pohjois-Korea myisi ydinaseita ja ydinaseteknologiaa rikollis- ja terroristijärjestöille. Näiden lisäksi Pohjois-Korea voi aiheuttaa vakavan konfliktin, joka johtaisi pahimmassa tapauksessa sotaan. Pohjois-Korean toiminta tukee rikollisuutta ja heikentää kansainvälistä turvallisuutta.²²

Pohjois-Korea on suorittanut kolme ydinkoetta vuodesta 2006 lähtien ja näkee ydinaseohjelman ratkaisuna ulkopoliittisiin ongelmiinsa. Kansainvälinen rikollisuus on yksi merkittävä rahalähde Pohjois-Korean köyhälle hallinnolle. Kiina on tärkeä valtio Pohjois-Korean ja muiden valtioiden välisessä diplomatiassa. Kiina nähdään kansainvälisessä ympäristössä valtiona,

¹⁵ Party Central Committee (Pohjois-Korean työväenpuolue).

¹⁶ http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/KJU_CentralCommittee_KWP.pdf

¹⁷ Songun (”military first”) korostaa vahvan sosialistisen vallan ja armeijan merkitystä valtiolle. Juche korostaa valtion omavaraisuuden ja muista valtioista riippumattomuuden tärkeyttä.

¹⁸ Valtion vallassa Kim Il-sung 1947–1994, Kim Jong-il 1994–2011, tällä hetkellä Kim Jong-un 2011–

¹⁹ <http://www.finland.or.kr/public/default.aspx?nodeid=43263&contentlan=1&culture=fi-FI>

²⁰ Tehneet yhteistyötä Biologisten aseiden, kemiallisten aseiden ja ohjusteknologian parissa.

²¹ Kansainvälinen sopimus ydinaseiden ja ydinaseteknologian leviämisen estämiseksi.

²² Cordesman & Hess (2013a), s. 52. ja Cordesman & Hess (2013b), s.142-149.

joka kykenee vaikuttamaan Pohjois-Korean epävakaaseen toimintaan, minkä takia Kiinaan kohdistuva kansainvälinen painostus on lisääntynyt. Kiina on kuitenkin menettänyt kasvonsa kansainvälisen yhteisön edessä useasti Pohjois-Korean tekemien selkkausten takia.²³ Pohjois-Korean ydinaseohjelman jatkuminen heikentää Kiinan ja Pohjois-Korean välistä suhdetta, sekä uhkaa Kiinan suurvaltapolitiittisia intressejä. Kiinan taloudellinen ja poliittinen tuki Pohjois-Korealle on lisääntynyt, koska Pohjois-Korean talous on rappeutunut. Pohjois-Korea ei pysty luomaan toimivia kauppasuhteita muihin valtioihin nykyisellä kehityssuuntauksellaan.

2.1 Pohjois-Korean ydinaseohjelma ja sen syyt

Pohjois-Korean ydinaseohjelman taustalla ovat sen strategiset päämäärät. Pohjois-Korean kaikki toiminta perustuu Kimin perhedynastian sekä hallintojärjestelmän vallan ylläpitämiseen.²⁴ Pohjois-Korea on monta kertaa uhannut Etelä-Koreaa ja Yhdysvaltoja sotilaallisilla toimilla ja näkee uhkailun parhaana keinona ulkopoliittisten ongelmiansa ratkaisemiseksi. Ydinaseohjelman myötä Pohjois-Korean muodostama uhka ei perustu pelkän massa-armeijan käyttöön. Tämän lisäksi Pohjois-Korea panostaa pitkän matkan ohjuksen kehitystyöhön. Pohjois-Korealle määrättiin taloudellisia pakotteita viimeksi vuonna 2013.

Pohjois-Korea suoritti ensimmäisen ydinkokeensa 9. lokakuuta 2006. Räjähdysoimaltaan ydinaseen arvioitiin olleen alle kilotonnin suuruinen. Teon motiiviksi Pohjois-Korea väitti Yhdysvaltojen ulkopoliittista painostusta ja perusteli ydinkoettaan itsepuolustustoimena Yhdysvaltojen muodostamaa uhkaa vastaan. Pohjois-Korea ilmoitti suorittaneensa toisen ydinkokeensa 25. toukokuuta 2009. Pohjois-Korea kertoi kokeen vieneen sen ydinaseohjelmaa eteenpäin. Ydinräjähdys oli voimakkaampi, sillä räjähdysvoima kasvoi ensimmäiseen kokeeseen verrattuna.²⁵ Pohjois-Korea suoritti kolmannen ydinkokeensa 12. helmikuuta 2013. Tämä oli räjähdysvoimaltaan 6–7 kilotonnia, mikä tekee siitä tähänastisista ydinkokeista suurimman. Pohjois-Korea kertoi, että koe suoritettiin kevyemmän ja pienemmän taistelukärjen kehittämiseksi. On mahdotonta sanoa, oliko itse räjäytyksessä käytetty teknologia kehittynyt, mutta on todennäköisempää, että räjähdysaineen määrään ja laatuun oli tehty muutoksia.²⁶

Pohjois-Korealla on useita lyhyen- ja keskipitkän matkan ohjuksia. Pohjois-Korea testasi Taepo-Dong-2-nimistä pitkän matkan ohjusta vuosina 2006, 2009 sekä huhtikuussa 2012, mutta kaikki kolme testiä epäonnistuivat. Myöhemmin joulukuussa 2012 Pohjois-Korea on-

²³ Plant & Rhode (2013), s. 1.

²⁴ Cordesman & Hess (2013a), s. ix.

²⁵ http://geophysics.eas.gatech.edu/people/zpeng/EQ_Music/3nuke.IC.MDJ.BHZ.SAC.jpg

²⁶ RL34256, s. 13–16.

nistui laukaisemaan satelliitin avaruuteen Unha-3-nimisellä raketilla. Yhdysvallat arvioi laukaisun liittyneen Pohjois-Korean pitkän matkan ohjuksen kehitystyöhön ja Unha-3-raketin olleen modifioitu versio Taepo-Dong-2-ohjuksesta. Pohjois-Korea naamioi kokeen rauhanomaiseksi toiminnaksi satelliitin avulla. Koelaukaisuistaan huolimatta Pohjois-Korealla on vielä suuri työ ohjusteknologiansa kehittämisen parissa, koska Pohjois-Korealla ei uskota olevan kykyä kuljettaa ydinasettaan kovin kauas nykyisellä ohjuskalustollaan. Tämän kyvyn saaminen vaatisi vielä lukuisia ydin- ja ohjuskokeita.²⁷

Pohjois-Korea on suorittanut pitkän matkan ohjuskokeen aina ennen ydinkoetta.²⁸ Ydin- ja ohjuskokeet ovat ajoittain nostattaneet jännitteitä Korean niemimaalla, mitkä ovat kiristäneet erityisesti Pohjois-Korean, Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen välejä.²⁹ Vuonna 2010 tapahtui kaksi merkittävää välikohtausta, jotka eivät suoranaisesti liittyneet Pohjois-Korean ydinaseohjelmaan. Maaliskuussa 2010 torpedo upotti eteläkorealaisen sotalaivan lähellä Koreoiden vesirajaa. Yleinen käsitys on, että Pohjois-Korea oli iskun takana, mutta Pohjois-Korea kiisti olleensa syyllinen tapahtuneeseen. Marraskuun lopulla 2010 Pohjois-Korea tulitti tykistöllä Etelä-Korean saarta. Tapahtumien seurauksena Korean niemimaan jännitteet olivat huipussaan ja johtivat lopulta Yhdysvaltojen, Etelä-Korean ja Japanin yhteisiin sotaharjoituksiin Korean niemimaan merialueilla.³⁰

Pohjois-Korea on säilynyt Kimin perhedynastian hallitsemana Korean sodan loputtua ja tällä hetkellä valtion johdossa on Kim Il-sungin pojanpoika Kim Jong-un. Kimin perhedynastian pysyminen hallinnon johdossa sekä vallan säilyminen pienellä eliitillä, ovat suojattuina erittäin tehokkaasti. Toiminnan perustaksi Pohjois-Korea on luonut kansansa toimintaa valvovia ja kontrolloivia virastoja, joiden avulla hallinnon vastaisen toiminnan harjoittaminen on tehty mahdottomaksi. Pohjois-Korean johto käyttää voimakeinoja kansansa kontrolloimiseksi, minkä takia pienestäkin hallinnon vastaisesta toimesta voidaan tuomita kuolemaan tai lähetettäväksi työleirille. Pohjois-Korean älymystö on hallinnolle uskollista kansaa ja on alistettuna hallinnolle tiukkojen rajoitusten avulla. Tämän lisäksi korkeinta eliittiä lahjotaan luksustuotteilla sekä muita kansalaisia paremmilla eduilla. Hallinnon korkeimpiin virkoihin nimitetään Kimin sukuun kuuluvia sekä sille uskollisimpia henkilöitä. Valtio syöttää sen kansalle vahvaa henkilökulttia Kimin perhedynastian jumalallisuudesta, minkä ohella Etelä-Koreasta, Japanista ja Yhdysvalloista on luotu kansaa yhdistäviä vihollisia.³¹

²⁷ Sama, s. 16–17 ja Cordesman & Hess (2013c), s. 15.

²⁸ <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-15278612>

²⁹ Jännitteet asetelmassa Pohjois-Korea vastaan Yhdysvallat ja Etelä-Korea.

³⁰ R41481, s. 9.

³¹ Byman & Lind (2010b), s. 1–2.

Kim Jong-il kasvatti suosiotaan armeijan keskuudessa ennen kuolemaansa, mikä tapahtui liisäämällä armeijan budjettia ja järjestämällä sotilaille paremmat edut siviileihin verrattuna. Kim Jong-il ylisti armeijan merkitystä valtiolle ja muokkasi valtion hallintoa sijoittamalla armeijan korkea-arvoisimpia henkilöitä hallinnon johtoasemiin. Samalla työväenpuolueen henkilöstöä erotettiin näistä johtoasemista. Toiminta vahvisti sotilasstrategian käyttöä Pohjois-Korean ulkopoliitiikassa. Pohjois-Korean ydinaseen hankinnan suurimpana syynä on mitä sen käyttö hallinnon poliittisena työkaluna. Ydinaseen hankintaa pidettiin merkittävänä tekijänä Kim Jong-ilin suosion kasvulle armeijan keskuudessa, sillä ydinase vahvistaa Pohjois-Korean statusta ja pelotetta. Puistola kuvailee Pohjois-Korean ydinasetta kansainvälisen äänioikeuden takeena.³² Koska ydinase vahvisti Kim Jong-ilin asemaa armeijan keskuudessa, ydinaseella oli myös suuri merkitys Kim Jong-ilin vallan periytymisessä Kim Jong-unille.³³

Yhdysvaltojen virallisessa näkökulmassa, yksi Pohjois-Korean tavoitteista on tukea Kimin perhedynastian valta-asemaa. Tavoitteina on myös säilyttää nykyinen hallintojärjestelmä, kohentaa valtion taloutta ja rakentaa kansan luottamusta hallintoa kohtaan. Pohjois-Korea jatkaa ydinaseiden ja pitkän matkan ohjusten kehitystä. Niiden tarkoituksina on kasvattaa Pohjois-Korean pelotetta, nostaa Pohjois-Korean kansainvälistä statusta sekä saavuttaa taloudellisia ja poliittisia etuja. US Forces Korea³⁴ arvioi raportissaan, että Pohjois-Korean hallinto jatkaa ydinase- ja ohjusohjelmaansa. Ydinaseiden ja pitkän matkan ohjuksien tarkoituksina on varmistaa nykyisen hallinnon säilyvyys ja mahdollisuus manipuloida kansainvälisiä yhteisöjä.³⁵

Pohjois-Korean suurena ongelmana ovat taloudelliset pakotteet, jotka rajoittavat luksustuotteiden saantia eliitille.³⁶ Yksi pakotteiden tavoitteista on Pohjois-Korean eliittiin vaikuttaminen.³⁷ Ulkoisina uhkina Pohjois-Korealle ovat kansainvälinen painostus, Yhdysvaltojen sotilaallinen läsnäolo ja Kiinan asema Pohjois-Korean tukijana. Pohjois-Korea näkee ydinaseohjelman parhaana vaihtoehtona ulkopoliittisen asemansa parantamiseksi. Uhkana on eliitin tyytymättömyys, mikä lisää valtion sisäistä epävakautta. Puistola sanoo, että Pohjois-Korean sisäisen opposition nousu halutaan ehkäistä.³⁸ Pohjois-Koreassa on teloitettu vaikutusvaltaisia poliitikkoja erilaisten syytösten nojalla.³⁹ Puistolan kommenttiin viitaten todellinen syy lienee se, että poliitikko on saanut liian suuren vallan, mikä uhkaa Pohjois-Korean nykyisen hallintojärjestelmän vallassapysymistä.

³² Puistolan sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

³³ Byman & Lind (2010a), s. 62–63.

³⁴ Jatkossa USFK (Etelä-Koreassa sijaitsevat Yhdysvaltojen armeijan joukot).

³⁵ Cordesman & Hess (2013a), s. 7. ja Cordesman & Hess (2013c), s. 1.

³⁶ Byman & Lind (2010a), s. 72.

³⁷ IISS Workshop report (Dubai 4.9.2013), s. 1.

³⁸ Puistolan sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

³⁹ Ks. <http://www.bbc.com/news/world-asia-25359939>

2.2 Kiinan ja Pohjois-Korean välinen suhde

Kiina tuki Pohjois-Koreaa sotilaallisesti Korean sodassa, joka käytiin vuosina 1950–1953. Kiina ja Pohjois-Korea solmivat sopimuksen vuonna 1961, mikä velvoittaa molemminpuolista sotilaallista tukea joutuessa ulkoisen hyökkäyksen kohteeksi.⁴⁰ Kiinan merkitys on kasvanut Pohjois-Korealle merkittävästi Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen. Kiina auttaa Pohjois-Koreaa ylläpitämään hallintojärjestelmänsä ja säilyttämään vallan Kimin suvulla. Kiina on taloudellisesti ja poliittisesti Pohjois-Korealle elintärkeä kumppani, mutta Kiinalle suhde Pohjois-Koreaan merkitsee aivan erilaisia asioita. Kiina pyrkii Aasian hegemoniksi, joten Pohjois-Korean tukeminen on osa Kiinan hegemoniastrategiaa Korean niemimaalla.⁴¹ Pohjois-Korea kuuluu Kiinan hegemonian piiriin taloudellisella, sotilaallisella ja poliittisella mittarilla, mutta Kiinan suorista vaikutusmahdollisuuksista Pohjois-Korean ulkopoliittiseen toimintaan ei ole tarkkaa tietoa.

Kiinan taloudellisella ja poliittisella tuella on elintärkeä merkitys Kimin perhedynastian ja hallintojärjestelmän vallassa pysymiselle. Kiina estää Pohjois-Korean taloutta romahtamasta ja on yrittänyt saada Pohjois-Koreaa tekemään taloudellisia uudistuksia, Pohjois-Korean siinä onnistumatta. Useimpien valtioiden kauppatavara kulkee Kiinan kautta Pohjois-Koreaan ja vuonna 2009 Kiinan kautta kulki noin 50 % Pohjois-Korean tuonnista. Kiina on velvollinen valvomaan kauttansa kulkevaa kauppatavaraa Pohjois-Koreaan, koska Kiina on Yhdistyneiden kansakuntien jäsen. Kiina on ilmaissut, että se ei tue kauppamateriaalin tarkastamista, mikä kertoo pakotteiden tarkoituksien epäonnistumisista. Kiinan asennoituminen tukee Pohjois-Korean rikollisia rahalähteitä. Etelä-Korea on toinen merkittävä kauppakumppani Pohjois-Korealle. Taloudelliset pakotteet sekä Pohjois-Korean ja Etelä-Korean välejä hiertäneet jännitteet ovat nostaneet Kiinan taloudellista merkitystä Pohjois-Korealle.⁴²

Kiina on tukenut Pohjois-Koreaa politiikassa vastustamalla Pohjois-Korealle asetettuja pakotteita. Kiina on kieltäytynyt tukemasta Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston asettamia pakotteita Pohjois-Korealle.⁴³ Tämän lisäksi Kiina on vaikuttanut pakotteiden muodostumiseen turvallisuusneuvostossa.⁴⁴ Näillä toimilla Kiina lieventää Pohjois-Koreaan kohdistuvaa painostusta ja estää epävakauden voimistumisen Pohjois-Korean sisällä.⁴⁵ Kiinan

⁴⁰ R41043, s. 5.

⁴¹ Blombergs (2013), s. 141.

⁴² R41043, s. 13–14.

⁴³ <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/9991907/China-breaking-UN-sanctions-to-support-North-Korea.html>

⁴⁴ <http://edition.cnn.com/2013/03/11/opinion/lind-north-korea/>

⁴⁵ Glaser & Snyder, (2010), s. 25.

vaikutusvalta Pohjois-Korean suhteen rajoittaa Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean mahdollisuuksia painostaa Pohjois-Koreaa.. Vaikka Kiina ei tue Pohjois-Korean ydinaseohjelmaa, Kiina ei myöskään estä ydinaseohjelmaa etenemästä. Kiinan estää Pohjois-Koreaa romahtamasta ja Ilman Kiinaa Pohjois-Korea ei kykene harjoittamaan nykyistä ulkopoliittikkaansa, joten Kiina on kiistaton hegemoni Pohjois-Korean suhteen.

Pohjois-Korean merkitys Kiinalle on pääasiassa poliittinen. Laillinen kauppa Pohjois-Korean ja Kiinan välillä on nykypäivänä noin kuusi miljardia dollaria vuodessa.⁴⁶ Kiinan ja Etelä-Korean välisen kaupan arvo on tällä hetkellä yli 220 miljardia dollaria vuodessa.⁴⁷ Pohjois-Koreasta ei ole taloudellista hyötyä Kiinalle. Kiinan ja Pohjois-Korean välinen suhde heikentyi entisestään, vuosien 2012 ja 2013 vaihteessa tapahtuneiden ohjus- ja ydinkokeen seurauksena. Kiina kritisoi Pohjois-Korean toimintaa ensimmäistä kertaa vihaisesti, koska Pohjois-Korea teki ydinkokeen jälleen Kiinan varoituksista huolimatta. Pohjois-Korean ydinaseohjelma on heikentänyt Kiinan, Etelä-korean ja Yhdysvaltojen välisiä suhteita, jotka ovat elintärkeitä Kiinan taloudelliselle kasvulle. Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen painostus Pohjois-Koreaa kohtaan on lisääntynyt ydinaseohjelman takia. Kiina näkee itsensä osapuolten välisenä sovittelijana ja yrittää estää epävakauden lisääntymisen Korean niemimaalla. Kiinan muuttunut kanta osoittaa Kiinan ja Pohjois-Korean välisen suhteen muuttuvan. Pohjois-Korean ydinaseista riisuminen ei ole prioriteetti Kiinan turvallisuuspolitiikassa.⁴⁸ Kiina on tuonut ilmi, että se tukee Pohjois-Korean ydinaseistariisuntaa niillä keinoilla, jotka eivät uhkaa rauhaa ja vakautta.⁴⁹ Kiinan ja Pohjois-Korean välinen suhde muuttuu ongelmallisemmaksi, jos Kiina kokee Pohjois-Korean ydinaseohjelman uhkaavan Kiinan suurvaltapoliittisia intressejä Korean niemimaalla. Kiina ei hyödy Pohjois-Koreasta taloudellisesti eikä poliittisesti. Sen sijaan Kiina näkee nykyisen kaltaisen Pohjois-Korean hyödyllisenä Kiinan hegemoniastrategialle. Kiina kykenee halutessaan painostamaan Pohjois-Koreaa taloudellisesti ja lisäämällä yhteistyötään Yhdysvaltojen kanssa, mutta ei tee niin. Puistola katsoo, että Pohjois-Korean taloudellinen painostus ei ole riittävä keino Pohjois-Korean taltuttamiseksi.⁵⁰ Kiinan näkökulmasta yhteistyö Yhdysvaltojen kanssa ja Pohjois-Korean painostus eivät ole linjassa Kiinan hegemoniastrategian kanssa, sillä ne heikentäisivät Kiinan vaikutusvaltaa Korean niemimaalla ja Pohjois-Korean suhteen.⁵¹ Tämän takia sujuva yhteistyö Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä on epätodennäköistä.⁵²

⁴⁶ Cronin (2012), s. 25.

⁴⁷ <http://www.cfr.org/south-korea/south-korea-seeks-balance-relations-china-united-states/p29447>

⁴⁸ Saalman (2013), s. 9.

⁴⁹ Glaser & Billingsley (2012), s. 2.

⁵⁰ Puistolan sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

⁵¹ Saalman (2013), s. 9.

⁵² Ki-Hyun (2013), s. 1–4.

3 KIINAN SUURVALTA-ASEMA KOREAN NIEMIMAALLA

“Let her sleep, for when she wakes, she will shake the world.”⁵³

Suurvallan valta koostuu poliittisesta, sotilaallisesta, taloudellisesta ja kulttuurisesta vallasta. Yhdysvallat on ollut maailman voimakkain suurvalta toisesta maailmansodasta tähän päivään. Kiinan nopeasti voimistuva suurvalta-asema tasapainottaa muiden suurvaltojen kokonaisvoimia. Suurvallan kokonaisvoimaa mitataan erilaisista voiman osatekijöistä, joita ovat muun muassa suurvallan asevoimien koko, teknologinen kyky ja väestön määrä.⁵⁴ Hegemoninen realismi katsoo Kiinan nousseen Yhdysvaltojen hegemonian haastajaksi, sillä Kiinan kokonaisvoima on yli 80 % Yhdysvaltojen kokonaisvoimasta.⁵⁵ Kiinan ja Yhdysvaltojen vaikutusvallat vaihtelevat alueittain ja ne voivat mennä päällekkäin toistensa kanssa, kuten Korean niemimaalla. Hegemonin johtoasema perustuu sotilaalliseen, poliittiseen, taloudelliseen ja kulttuuriseen ylivaltaan maantieteellisellä alueellaan. Kiinan pysyväisjäsenyys turvallisuusneuvostossa on Kiinan suurvalta-aseman perusta ja takaa Kiinalle poliittiset vaikutusmahdollisuudet globaalisti. Kiinan suuri talous ja suuret asevoimat tekevät Kiinasta Itä-Aasian suurvallan.⁵⁶ Kiinalla on voimakkaat pyrkimykset vaikuttaa naapurivaltioidensa politiikkaan, mitkä näkyvät muun muassa aluekiistoissa Itä- ja Etelä-Aasian merialueilla. Hegemonisen realismin näkökulmasta suurvallat pyrkivät lähtökohtaisesti saavuttamaan alueellisen hegemonian, mikä lisää turvallisuudentuntua, mutta johtaa myös epävakauten suurvaltojen välillä.⁵⁷ Näin ollen Kiinan kasvu on yksi syy epävakauten. Kiina pyrkii lisäämään vaikutusvaltaansa Korean niemimaalla, mutta ei pysty saavuttamaan sitä täydellisesti, koska Yhdysvaltojen suurvaltapoliittiset intressit ja hegemonia vaikuttavat Korean niemimaalla. Pohjois-Korea on avainasemassa Kiinan vaikutusvallan lisäämiseksi, koska Pohjois-Korean epävakaus lisää Yhdysvaltojen vallankäyttöä Korean niemimaalla.⁵⁸

Kiinan strategisina päämäärinä on ylläpitää sen kommunistisen puolueen valta ja valtion sisäinen vakaus, säilyttää taloudellinen kasvu ja kehitys, puolustaa kansallista suvereniteettiä sekä turvata alueellinen koskemattomuus. Kiinan johto sanoo, että modernien asevoimien kehittäminen on ehto Kiinan intressien turvaamiseksi. Kiina ajattelee, että stabiilit suhteet sen naapurivaltioihin ja Yhdysvaltoihin ovat välttämättömiä Kiinan kasvulle ja kehitykselle. Kiina

⁵³ <http://www.chinausfocus.com/political-social-development/sleeping-giant-chinas-peaceful-rise/>

⁵⁴ Ks. Blombergs (2013), s. 139.

⁵⁵ Blombergs (2013), s. 138.

⁵⁶ http://money.cnn.com/news/economy/world_economies_gdp/ ja <http://www.globalfirepower.com/countries-listing-asia-pacific.asp>

⁵⁷ Blombergs, (2013), s. 162.

⁵⁸ http://www.ulkopolitiikka.fi/artikkeli/32/ken_on_valloista_vahvin/

näkee Yhdysvallat Itä-Aasian dominoivana suurvaltana, jolla on halutessaan kyky rajoittaa Kiinan kasvua ja kehitystä. Kiinaa on alkanut huolettamaan sellaisen tilanteen synty, jossa Kiina koetaan uhkana, koska Kiina ei halua sen naapurivaltioiden ajautuvan sotilasliittoihin Yhdysvaltojen kanssa.⁵⁹

3.1 Kiina, Etelä-Korea ja Yhdysvallat Pohjois-Korean ympärillä

Yhdysvallat tuki Etelä-Koreaa sotilaallisesti Korean sodassa, kun taas Kiina tuki Pohjois-Koreaa sotilaallisesti. Asetelma ei ole juuri muuttunut Korean sodasta nykypäivään. Kiina on pysynyt Pohjois-Korean tärkeimpänä taloudellisena kumppanina ja poliittisena liittolaisena.⁶⁰ Etelä-Korea kuuluu Yhdysvaltojen tärkeimpiin liittolaisiin Itä-Aasiassa ja Etelä-Korean turvallisuus nojaa sen sotilasliittoon Yhdysvaltojen kanssa.⁶¹

Kiina on isännöinyt vuodesta 2003 lähtien Japanin, Venäjän, Kiinan, Yhdysvaltojen, Etelä-Korean ja Pohjois-Korean välisiä neuvotteluja. Näiden kuuden maan välisten neuvottelujen tavoitteina on ollut löytää ratkaisu Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostamaan ongelmaan ja saada Pohjois-Koreaa luopumaan ydinaseohjelmastaan. Neuvottelut ovat olleet Kiinalle tärkeitä, koska Kiinan panostus neuvotteluihin on osoittanut Kiinan halun ongelman ratkaisemiseksi. Neuvottelut ovat kuitenkin kariutuneet kerta toisensa jälkeen, koska osallistujat ovat ajaneet neuvottelujen tavoitteita omien etujensa pohjilta. Neuvottelut eivät juuri ole vaikuttaneet Pohjois-Korean ydinaseohjelman etenemiseen, mikä on ollut suuri takaisku Kiinalle. Neuvottelujen epäonnistuminen on osoittanut, että Kiinalla ei ole ollut riittävää kykyä tai halua vaikuttaa ydinaseohjelman etenemiseen. Tämä vähentää kansainvälistä luottamusta Kiinan kykyyn ratkaista ongelma ja painostaa muita osapuolia turvautumaan omiin ratkaisuihinsa. Vaikka neuvottelujen yhtenä tarkoituksena on ollut koordinoita ja tiivistää osapuoltenvälistä yhteistyötä, Kiina on ajautunut enemmän erilleen Yhdysvalloista, Etelä-Koreasta ja Japanista.⁶²

Kiinan, Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean väliset suhteet ja yhteistyö kärsivät Pohjois-Korean ydinaseohjelman aiheuttamista jännitteistä. Kiinan ja Yhdysvaltojen välinen yhteistyö kärsii laajemmassa mittakaavassa niiden poliittisesta, strategisesta ja taloudellisesta kilpailusta Korean niemimaalla. Kiinan, Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen eriävät intressit ovat haaste Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostaman ongelman yhteiselle käsittelylle. Hegemoninen rea-

⁵⁹Military and Security Developments Involving the People's Republic of China (2013), s. 15–16.

⁶⁰ R41043, s. 1.

⁶¹ R41481, s. summary.

⁶² <http://www.cfr.org/proliferation/six-party-talks-north-koreas-nuclear-program/p13593>

lismi käsittää Kiinan ja Yhdysvaltojen välisen yhteistyön ongelmallisuuden johtuvan niiden välisestä valtakamppailusta. Ydinaseeton Korean niemimaa ja rauhan säilyttäminen Korean niemimaalla ovat kaikkien osapuolten keskeisimpiä intressejä. Etelä-Korea haluaa luoda hyvän suhteen Pohjois-Koreaan ja lisätä omaa vaikutusvaltaansa Pohjois-Korean suhteen. Tämän lisäksi Etelä-Korea toivoo Pohjois-Korean luopuvan ydinaseohjelmastaan. Etelä-Korean lopullisena päämääränä on Korean niemimaan yhdistyminen sekä sotilassuhteen säilyttäminen Yhdysvaltoihin. Yhdysvallat haluaa Pohjois-Korean luopuvan ydinaseohjelmastaan sekä haluaa estää ydinaseiden ja ydinaseteknologian leviämisen Pohjois-Koreasta muihin valtioihin. Pohjois-Korea muodostaa Etelä-Korealle ja Yhdysvalloille sotilaallisen uhan, minkä takia Yhdysvallat on vaikuttamassa Korean niemimaan tulevaisuudessa. Osapuolten välinen valtakamppailu näkyy siinä, että Kiina tukee Pohjois-Korean hallintojärjestelmän säilymistä ja toivoo muiden valtioiden suhtautuvan ydinasekysymykseen maltillisesti. Yhdysvallat ja Etelä-Korea toivovat Pohjois-Korean hallintojärjestelmän muuttavan toimintatapojaan ja vastaavat Pohjois-Korean muodostamaan uhkaan sotaharjoituksilla sekä tiukalla retoriikalla. Pohjois-Korea on kyennyt rakentamaan itselleen ydinasepelotteen kansainvälisestä painostuksesta huolimatta, mikä on antanut Pohjois-Korealle paremmat mahdollisuudet päämääriensä tavoittelemiseksi. Tämän lisäksi ydinaseuhka heikentää muiden valtioiden mahdollisuuksia painostaa Pohjois-Koreaa.⁶³

3.2 Kiinan näkökulma Yhdysvalloista ja Etelä-Koreasta

Kiinalla ja Yhdysvalloilla on vahva taloudellinen keskinäisriippuvuus, joka syvenee jatkuvasti. Yhdysvaltojen talouskriisi on lisännyt Kiinan taloudellista merkitystä Yhdysvalloille, mikä takia Yhdysvallat paransi taloudellisia suhteitansa Kiinaan 2000-luvun alussa. Yhdysvallat ottaa valtaosan rahallisesta lainastaan Kiinalta, mikä edesauttaa Kiinan talouden kasvua, koska Kiinan talous elää Yhdysvaltojen ostovoiman ympärillä. Kiinan taloudellinen riippuvuus Yhdysvalloista kasvaa, mikä takia Kiina on alkanut pohtimaan kuinka se saisi supistettua riippuvuuttaan Yhdysvalloista. Keskinäisriippuvuudella on Kiinalle sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia. Yhdysvaltojen lisääntyvä riippuvuus Kiinasta on mahdollistanut Kiinan nopean taloudellisen kasvun. Yhdysvaltojen riippuvuus Kiinasta myös vahvistaa Kiina kansainvälistä asemaa. Keskinäisriippuvuus lisää turvallisuutta ja pienentää suursodan syttymisen todennäköisyyttä Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä. Hillary Clinton lausui vierailullaan Pekinissä, että ”Kiina ja Yhdysvallat joko nousevat tai kaatuvat yhdessä”, mikä kuvastaa valtioiden keskinäisriippuvuutta hyvin. Hegemonisen realismin näkökulmasta Yhdysvaltojen kasva-

⁶³ Glaser & Snyder (2010), s. vii.

va riippuvuus Kiinasta aiheuttaa sen, että Yhdysvaltojen turvallisuuspoliittiset intressit lisääntyvät Kiinan kasvun ympärillä, mikä johtaa epävakauteen valtioiden välillä.⁶⁴

Yhdysvaltojen sotilaallinen läsnäolo Korean niemimaalla ei riipu pelkästään Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostamasta uhasta. Kiinan ja Yhdysvaltojen keskinäisriippuvuus sekä Kiinan voimistuminen vaikuttavat yhä enemmän Yhdysvaltojen turvallisuuspoliittisiin päätöksiin. Yhdysvaltojen näkökulmasta Aasiasta on tullut geopoliittisesti merkittävin maantieteellinen alue. Kiina tiedostaa, että sen kasvava vaikutusvalta on alkanut haastamaan Yhdysvaltojen johtoasemaa maailmanlaajuisesti.⁶⁵ Yhdysvaltojen hegemoniastrategiaan kuuluu Yhdysvaltojen aseman vahvistaminen Aasiassa. Voimansiirrossa painoarvo on liittolaisuuksien vahvistamisessa, mikä viestii Yhdysvaltojen ylivoimaisen johtoaseman heikkenemisestä Kiinan suhteen. Yhdysvallat yrittää kasvattaa johtoasemaansa liittojen avulla. Historiallisesta näkökulmasta katsottuna, Yhdysvaltojen tavoitteena on ollut estää sellaisen valtion vaikutusvallan nousu Aasiassa, joka kykenee uhkaamaan Yhdysvaltoja. Täten Kiinan voimakas taloudellinen, poliittinen ja sotilaallinen kasvu ovat uhkia Yhdysvaltojen johtoasemalle. Yhdysvallat voi perustella sotilaallisen voimansa lisäämistä Korean niemimaalla jos Pohjois-Korean uhka kasvaa. Kiinan näkökulmasta Pohjois-Korean ydinaseohjelma on Yhdysvalloille hyvä syy olla sotilaallisesti läsnä Korean niemimaalla, mikä rajoittaa Kiinan valtapyrkimyksiä alueella.⁶⁶

Kiinan ja Yhdysvaltojen hegemoniapyrkimysten takia, kummallakin on eriävät näkemykset kuinka ottaa kantaa ydinaseohjelmaan. Yhdysvallat näkee painostuksen tehokkaana keinona saada Pohjois-Korea luopumaan ydinaseohjelmastaan. Yhdysvallat lisää Kiinan painostusta ydinaseohjelman jatkuessa, minkä tarkoituksena on saada Kiina käyttämään vaikutusvaltaansa Pohjois-Korean suhteen. Kiina ei usko painostuksen ja pakotteiden olevan hyviä vaikutuskeinoja. Kiinan valtakamppailussa Yhdysvaltoja vastaan Pohjois-Korean lisääntyvä vakaus olisi voitto Kiinalle. Vaikka Yhdysvallat toivoo Pohjois-Korean vakautuvan ja luopuvan ydinaseohjelmastaan, vakaa Pohjois-Korea olisi edullinen Kiinalle. Pohjois-Korean kansainvälinen asema parantuisi ja Kiina voisi luoda vakaan suhteen Pohjois-Koreaan. Näiden asioiden johdosta Kiinan vaikutusvalta Etelä-Korean suhteen kasvaisi. Pohjois-Korea ei olisi niin suuri sotilaallinen uhka, jolloin Etelä-Korea keskittyisi Kiinasuhteensa kehittämiseen. Näiden asioiden seurauksena Yhdysvaltojen vaikutusvalta heikkenisi Korean niemimaalla. Yhdysvallat ei myöskään kykenisi käyttämään Pohjois-Korean epävakautta vaikutusvaltansa hyväksi.⁶⁷

⁶⁴ http://www.ulkopolitiikka.fi/article/526/yhdysvaltojen_riippuvuus_kiinasta_syvene/

⁶⁵ Park (2013), s. 8.

⁶⁶ Berteau & Green (2012), s. 8, 13.

⁶⁷ R41108, s. summary, 24.

Yhdysvallat on tunnustanut Kiinan suurvalta-aseman ja vaikutusvallan kasvun, mutta joutuu pohtimaan yhä enemmän, kuinka Yhdysvallat reagoi Kiinan voimistumiseen. Yhdysvallat ei estä Kiinan suurvalta-aseman kasvua virallisessa kannassaan. Hegemoninen realismi näkee Kiinan kasvun kuitenkin haastavan Yhdysvaltojen johtoaseman, jonka Yhdysvallat haluaa säilyttää. Kiina pyrkii oman kantansa mukaan rauhalliseen kasvuun ja kehitykseen, mutta kokee, että Yhdysvaltojen voimansiirron syynä on Kiinan kasvava vaikutusvalta. Kiinan näkökulmasta Yhdysvallat käyttää Itä-Aasian epävakauksia tekosyynä lisätäkseen sotilaallista läsnäoloaan Aasiassa.⁶⁸ Yhdysvallat on huolissaan Kiinan sotilaallisen voiman kasvusta ja siitä kuinka Kiina ottaa tulevaisuudessa kantaa Itä-Aasian turvallisuuspoliittisiin haasteisiin.⁶⁹

Kiina ja Etelä-Korea ovat yhdessä huolissaan rauhan säilymisestä Korean niemimaalla. Huomionarvoista on se, että Etelä-Korea on sotilasliitossa Yhdysvaltojen kanssa, mikä on Kiinan intressien vastaista. Kiinan hegemonia Etelä-Korean suhteen ilmenee siitä, että Kiina on Etelä-Korean suurin kauppakumppani ja Kiinalla on erittäin suuret asevoimat. Kiinan kehittyvät asevoimat ja Etelä-Korean taloudellisen riippuvuuden kasvu Kiinasta ovat Etelä-Korean uhkakuvien keskiössä. Hegemoniastrategiassa suurvalta pyrkii saavuttamaan taloudellisen ylivoiman, mikä lisää epävakautta.⁷⁰ Kiinalla on taloudellinen ylivoima Etelä-Korean suhteen, minkä lisäksi Kiinan taloudellinen ja poliittinen merkitys Etelä-Korealle kasvavat. Etelä-Korean näkökulmasta Kiina on tärkeä vaikuttaja Pohjois-Korean toiminnassa. Etelä-Korea on huolissaan Kiinan kasvusta ja uskoo Kiinan kasvun lisäävän epävakautta Korean niemimaalla. Vaikka Etelä-Korean turvallisuus nojaa sotilasliittoonsa Yhdysvaltojen kanssa, Etelä-Korean taloudellinen riippuvuus kasvaa Kiinasta, joten Kiinan vaikutusvalta on kasvussa Etelä-Korean suhteen. Etelä-Korealle suuntautuva paine suurvaltojen välissä lisääntyy, minkä takia se joutuu tasapainottelemaan Yhdysvaltojen sotilasliiton ja Kiinan kauppasuhteen välillä. Pohjois-Korean ydinaseohjelma on kriittinen tekijä Kiinan ja Etelä-Korean väliselle suhteelle. Mitä suurempi uhka Pohjois-Korea on, sitä enemmän Etelä-Korea turvautuu Yhdysvaltojen sotilaalliseen tukeen. Puistola huomauttaa, että Etelä-Korea on jo luopunut myötämielisestä asenteestaan Pohjois-Korean suhteen, koska Etelä-Korea ei usko Pohjois-Korean muuttuvan niin kauan kuin Kimin perhedynastia pysyy vallassa.⁷¹ Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen välisen suhteen voimakas tiivistyminen on negatiivinen asia Kiinan intresseille. Yhdysvaltojen läsnäolon voimistuminen lisää jännitteitä Kiinan ja Yhdysvaltojen välille, mikä heikentää Kiinan ja Etelä-Korean välistä suhdetta.⁷²

⁶⁸ Saalman (2013), s. 8.

⁶⁹ R41108, s. summary.

⁷⁰ Blombergs (2013), s.164.

⁷¹ Puistolalan sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

⁷² <http://www.cfr.org/south-korea/south-korea-seeks-balance-relations-china-united-states/p29447>

3.3 Kiinan intressit Korean niemimaalla

Hegemonisen realismin näkökulmasta Yhdysvaltojen läsnäolo rajoittaa Kiinan valtakamppailua Korean niemimaalla.⁷³ Pohjois-Korea on tärkeä Kiinalle, koska Pohjois-Korea estää Korean niemimaata joutumasta kokonaan Yhdysvaltojen vaikutusvallan piiriin. Valtakamppailussa on kyse suurvaltojen vallan määrästä Korean niemimaalla. Kiinan keskeisimmät intressit Korean niemimaan suhteen ovat rauhan säilyttäminen ja tasapainon ylläpitäminen.⁷⁴ Kiinalla on pelko, että Yhdysvallat ja Etelä-Korea reagoivat sotilaallisesti Pohjois-Korean ydinaseohjelmaan. Puistola sanoo, että Kiina ei näe estettä Korean niemimaan yhdistymiselle, jos siitä tulee Kiinan liittolainen.⁷⁵ Mikäli sotilasliiton ja Pohjois-Korean välillä syttyisi sota, se voisi levitä Kiinan rajalle. Ilman Kiinan puuttumista sotaan, sen lopputuloksena olisi yhdistynyt Korean niemimaa Etelä-Korean alaisuudessa, joten Korean niemimaa jäisi Yhdysvaltojen vaikutusvallan piiriin. Kiinan näkee Pohjois-Korean puskurivaltiona, joka estää sotilasliiton pääsyn Kiinan rajalle Koillis-Aasiassa. Konflikti voi myös saada Itä-Aasian pienemmät valtiot liittoutumaan Yhdysvaltojen kanssa. Kiina pelkää, että Pohjois-Korean ydinaseuhka saa Itä-Aasian valtiot kehittämään omia ydinaseitansa, mikä lisää epävakautta merkittävästi Itä-Aasiassa.⁷⁶ Puistola sanoo, että Kiina pelkää erityisesti tilannetta, jossa Japani hankkisi oman ydinaseen.⁷⁷ Hegemoninen realismi näkee, että Yhdysvaltojen voimansiirrossa on kyse johtoaseman säilyttämisestä Kiinaan nähden. Konflikti voi pahimmassa tapauksessa kärjistyä sodaksi, mikä vaikuttaisi negatiivisesti Kiinan talouteen, statukseen ja suhteisiin. Suurin uhka on, että konfliktin seuraukset vaikuttavat Kiinan taloudellisiin suhteisiin Etelä-Korean, Yhdysvaltojen ja Japanin kanssa, jotka kuuluvat Kiinan tärkeimpiin kauppakumppaneihin. Kiinan talous ajautuisi vaikeuksiin, mikä estäisi Kiinan suurvalta-asemaa kasvamasta ja vahvistaisi Yhdysvaltojen johtoasemaa merkittävästi Kiinan suhteen.⁷⁸

Nykyisessä tilanteessa Kiina kiinnittää paljon huomiota Korean niemimaan vakauden säilymiseen ja oman vaikutusvaltansa pönkittämiseen Yhdysvaltojen vaikutusvaltaa vastaan. *Elin-tärkeiden intressien* alueet ovat ensisijaisia valtakamppailun kohteita suurvaltojen välillä.⁷⁹ Korean niemimaa kuuluu Kiinan elintärkeiden intressien alueisiin ja nykyinen asetelma Korean niemimaalla pitää Kiinan ja Yhdysvaltojen välistä voimatasapainoa yllä. Kiinan tavoitteena on estää Yhdysvaltojen vaikutusvallan kasvu Korean niemimaalla, koska se merkitsisi Kiinal-

⁷³ Blombergs (2013), s. 94.

⁷⁴ Glaser & Snyder (2010), s. 2–3.

⁷⁵ Puistolan sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

⁷⁶ Cordesman & Hess (2013a), s.52.

⁷⁷ Puistolan sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

⁷⁸ Glaser & Billingsley (2012), s. 1–2 ja Blombergs (2013), s. 94–95.

⁷⁹ Blombergs (2013), s. 167. Ks. sama s.167. viite 12.

le kasvavaa sotilaallista uhkaa. Yhdysvaltojen läsnäolon voimistuessa Yhdysvallat kokee Pohjois-Korean ydinaseohjelman suurempana uhkana. Korean niemimaan kasvava epävakaus lisää konfliktin puhkeamisen riskiä ja heikentää Kiinan mahdollisuuksia lisätä vaikutusvaltaansa Korean niemimaalla. Vaikka Pohjois-Korean ydinaseohjelma lisää epävakautta, Kiina näkee, että status quon⁸⁰ säilyttäminen Korean niemimaalla hyödyttää eniten Kiinan turvallisuutta ja taloudellista kehitystä.⁸¹

3.4 Kiinan syyt tukea Pohjois-Koreaa

Kiinan suurvaltopoliittiset intressit Korean niemimaalla ovat lähtöisin Korean sodasta. Puistolalla muistuttaa, että Kiinan näkökulmasta Pohjois-Korean itsenäisyys on maksettu satojen tuhansien kiinalaisten verellä, mikä kertoo Kiinan halusta säilyttää suurvalta-asemansa Korean niemimaalla.⁸² Hegemonisen realismin näkökulmasta Pohjois-Korean tukeminen on osa Kiinan hegemoniastrategiaa ja perustuu Kiinan suurvaltopoliittisiin intresseihin Korean niemimaalla. Kiinan hegemoniastrategiassa on edullista tukea valtiota, joka kuluttaa Yhdysvaltojen valtaresursseja. Kiinan näkökulmasta Pohjois-Korean tukeminen estää konfliktin synnyn. Kiina tukee Pohjois-Koreaa estääkseen sitä romahtamasta, mikä ylläpitää status quon Korean niemimaalla. Pohjois-Korean voimistuva eristäytyneisyys muusta maailmasta näkyy Pohjois-Korean riippuvuuden kasvuna Kiinasta.⁸³ Tämän perusteella Kiinalla on suuremmat mahdollisuudet hallita Pohjois-Korean toimintaa Kiinan hegemoniastrategiassa. Pohjois-Korean epävakaus on useasti heijastunut Pohjois-Korean ulkopuolelle aggressiivisena käytöksenä ja selkkauksina. Kiina on haluton painostamaan Pohjois-Koreaa, koska se aiheuttaa Pohjois-Koreassa epävakautta.⁸⁴ Kiina yrittää pitää Pohjois-Korean epävakauden hallinnassaan.

Kiinan tärkein syy tukeen on estää Pohjois-Koreaa romahtamasta. Pohjois-Korean romahtamiseen liittyvällä kriisillä olisi tuhoisat vaikutukset Kiinan suurvalta-asemalle taloudellisesta näkökulmasta katsottuna. Hegemonisen realismin näkökulmasta vakaan Pohjois-Korea olemassaolo estää Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen vaikutusvallan leviämisen Kiinan rajalle. Tämän lisäksi Pohjois-Korea kuluttaa Yhdysvaltojen valtaresursseja, mikä edesauttaa Kiinan vaikutusvallan kasvua. Alueellinen hegemonia lisää suurvallan turvallisuutta.⁸⁵ Vakaampi Pohjois-Korea edesauttaisi Kiinan hegemoniastrategiaa ja lujittaisi Kiinan vaikutusvaltaa Korean niemimaalla. Kiinan taloudellisen merkityksen kasvu Pohjois-Korealle voi lisätä Kiinan

⁸⁰ Ks. Visuri (1997), s. 219. Status quo-politiikka.

⁸¹ Cordesman & Hess (2013a), s. 34.

⁸² Puistolalla sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

⁸³ Glaser & Billingsley (2012), s. 50.

⁸⁴ Glaser & Snyder, (2010), s. 25.

⁸⁵ Blombergs (2013), s.162.

mahdollisuuksia vaikuttaa Pohjois-Korean päätöksentekoon, mikä on avaintekijä Korean niemimaan vakautumisen ja alueen valtioiden välisten suhteiden paranemisen kannalta. Pohjois-Korean päätöksentekoon vaikuttaminen riippuu myös Kiinan ja Pohjois-Korean välisen suhteen luonteesta. Tämä tarkoittaa sitä, että Kiinan on pysyttävä suopeana Pohjois-Korealle ydinaseohjelman jatkumisesta huolimatta. Ideaali tilanne Kiinalle olisi saada Pohjois-Korea luopumaan ydinaseohjelmastaan ilman Pohjois-Korean hallintojärjestelmän muuttumista. Realistisin ratkaisu tähän on, että Pohjois-Korean sisäinen talous kohenisi niin, että Pohjois-Korea ei olisi romahtamisen partaalla. Jos taloudellisen kohenemisen myötä Pohjois-korean sisä- ja ulkopoliittinen tilanne parantuisi, Pohjois-Korean ei enää tarvitsisi turvautua ydinaseohjelmaansa estääkseen romahtamisensa. Näiden asioiden perusteella Kiina jatkaa Pohjois-Korean tukemista tulevaisuudessa. Vaikka Kiina toivoo Pohjois-Korean luopuvan ydinaseohjelmastaan, nykyisen kaltainen Pohjois-Korea voi tarjota Kiinalle mahdollisuuksia lisätä vaikutusvaltaansa Korean niemimaalla. Jos Pohjois-Korea luopuisi ydinaseohjelmastaan ja hallintojärjestelmä muuttuisi, Yhdysvallat ja Etelä-Korea voisivat lisätä vallankäyttöään Pohjois-Korean heikon talouden ja ihmisoikeuskysymysten ympärillä. Kuten Puistola mainitsi, Kiinan näkökulmasta Pohjois-Korea ei saa ajautua pois Kiinan vaikutusvallan piiristä. Tärkeintä Kiinalle on estää konfliktin synty, jolla olisi tuhoisia vaikutuksia Kiinan suurvalta-asemalle.⁸⁶

Vaikka Kiina haluaa tukea Pohjois-Koreaa, Kiinalla on myös mahdollisuus parantaa statussaan ottamalla kansainvälisiä intressejä myötäilevä rooli Pohjois-korean ydinaseohjelman suhteen. Kiina voisi myös toimia tiiviimmin Yhdysvaltojen kanssa, mikä parantaisi valtioiden välisiä suhteita. Kiinalla on kuitenkin vahva halu säilyttää nykyinen asetelma. Hegemonisen realismin näkökulmasta nykyinen asetelma Korean nimimaalla tukee Kiinan hegemoniastrategiaa tällä hetkellä parhaiten.

---

⁸⁶ <http://www.cfr.org/china/china-north-korea-relationship/p11097#p2>

4 POHJOIS-KOREAN YDINASEOHJELMAN UHKATEKIJÄT KIINALLE

“No one should be allowed to throw a region and even the whole world into chaos for selfish gains (Viittaa Pohjois-Koreaan).”⁸⁷

“China has an arduous task to safeguard its national unification, territorial integrity and development interests. Some country has strengthened its Asia-Pacific military alliances, expanded its military presence in the region, and frequently makes the situation there tenser.”⁸⁸

Itä-Aasian turvallisuuspoliittisesta kehityksestä voi käyttää termiä turvallisuusdilemma, jossa Korean niemimaa on osa laajempaa kokonaisuutta. Kilpailevina suurvaltoina Kiina kasvattaa asevoimiaan ja Yhdysvallat pyrkii säilyttämään hegemonisen johtoasemansa voimansiirrolla Aasiaan. Samalla Kiina painostaa Japania, Filippiinejä, sekä Vietnamia Itä- ja Etelä-Aasian merialuekiistoissa.⁸⁹ Yhdysvallat lisää sotilaallista yhteistyötään painostuksen kohteena olevien valtioiden kanssa. Itä-Aasian valtiot kokevat Kiinan kasvun turvallisuusuhkana, mikä saa ne turvautumaan Yhdysvaltoihin. Tällä toiminnalla Yhdysvallat jakaa valtakamppailunsa kustannuksia ja kasvattaa johtoasemaansa Kiinan suhteen.⁹⁰ Turvallisuusdilemman ytimenä on, että suurvallat eivät tiedä toistensa todellisia päämääriä. Keskeinen ongelma Korean niemimaalla on se, että Yhdysvallat ja Kiina eivät pysty tietämään toistensa aikomuksia Pohjois-Koreaan liittyen. Hegemonisen realismin näkökulmasta Kiinan ja Yhdysvaltojen välinen suhde ei voi kehittyä, mikäli niiden intressit eriävät Pohjois-Korean suhteen. Realismi katsoo, että valtioihin kohdistuu sotilaallinen turvallisuusuhka pääasiassa naapurivaltioiden toimesta. Kiinaan kohdistuu turvallisuusuhka kun jännitteet nousevat Pohjois-Korean ja sotilasliiton välillä. Johtavan suurvallan hegemoniastrategian tavoitteena on johtoaseman säilyttäminen, mikä voi tarkoittaa laajentumista.⁹¹ Kiinan voimistuminen ja Pohjois-Korean ydinaseohjelma voivat pahimmassa tapauksessa saada Yhdysvallat tekemään sotilaallisen intervention Pohjois-Koreaan. Hegemoniastrategian näkökulmasta Pohjois-Korean ydinaseohjelma tarjoaa Yhdysvalloille mahdollisuuden lisätä vallankäyttöään Korean niemimaalla. Näin ollen Yhdysvalloille avautuu mahdollisuuksia johtoasemansa kasvattamiseksi, jotka uhkaavat Kiinan suurvalta-asemaa.

⁸⁷ http://www.washingtonpost.com/world/china-expresses-concern-over-north-korea-tensions/2013/04/07/ffa01ea6-9f62-11e2-9c03-6952ff305f35_story.html

⁸⁸ http://www.china.org.cn/government/whitepaper/2013-04/16/content_28556792.htm

⁸⁹ Military and Security Developments Involving the People’s Republic of China (2013), s. 16.

⁹⁰ Berteau & Green (2012), s. 18.

⁹¹ Blombergs (2013), s. 166. ja Ks. sama, s. 167. viite 14.

4.1 Pohjois-Korean ydinaseohjelma ja Kiina

Kiina kasvatti taloudellista ja poliittista tukea Pohjois-Korealle kun Kim Jong-un nousi valtaan Pohjois-Koreassa. Kiina pelkäsi, että Pohjois-Korean vallanvaihdon myötä epävakaus voimistuisi.⁹² Kiina katsoi sormiensa läpi Pohjois-Korean aseelliset selkkaukset Etelä-Koreaan vuonna 2010.⁹³ Kiinan toiminta saattoi johtua tiedosta, että valta tulisi vaihtumaan Pohjois-Koreassa. Kiinan tarkoituksena oli olla painostamasta vallanvaihdossa olevaa hallitusta ja samalla osoittaa oma tärkeytensä Pohjois-Korealle. Kiinan neutraali kanta iskuihin johtui siitä, että Kiina halusi luoda hyvät suhteet Pohjois-Korean uuteen johtoon. Pohjois-Korea teki iskut tulevan vallanvaihdon takia, koska Pohjois-Korean näkökulmasta uhmakas ja epävakaa olemus sitoo Kiinan tukemaan Pohjois-Koreaa. Pohjois-Korea tietää paikkansa osana Kiinan intressejä ja käyttää niitä hyväkseen. Kiinaa uhkaava tekijä on se, että Pohjois-Korea ei välttämättä osaa suhteuttaa asemaansa Kiinan muuttuvissa suurvaltapoliittisissa intresseissä. Pohjois-Korea kokee asemansa uhatuksi Kiinan suurvalta-aseman kasvaessa, mikä saa Pohjois-Korean turvautumaan ydinaseohjelmaansa.

Kiinan intressit Pohjois-Korean ydinaseohjelman suhteen muodostuvat useista eri asioista. Ydinaseohjelmasta on tullut osa Pohjois-Korean ulkopoliittista kamppailua.⁹⁴ Etelä-Korea vahvistaa asevoimiaan Pohjois-Korean muodostamaa uhkaa vastaan ja Yhdysvallat tukee Etelä-Koreaa sodan syttyessä. Aseellinen selkkaus voi kärjistyä konfliktiksi nopeasti, sillä Yhdysvallat ja Etelä-Korea vastaisivat selkkaukseen sotilaallisella voimalla. Tämä on ongelmallinen asia Kiinalle, koska Kiinalla ei uskota olevan kovin suurta vaikutusvaltaa Pohjois-Korean sotilaallisessa päätöksenteossa.⁹⁵ Tämän perusteella, Kiina ei kykene politiikan keinoin estämään Pohjois-Koreaa jatkamasta ydinaseohjelmaansa. Kiina ei voi käyttää taloudellista asemaansa painostuksen välineenä, koska vaarana on Kiinan ja Pohjois-Korean välisen suhteen käristyminen. Tämä saisi Pohjois-Korean käyttämään ydinasettansa röyhkeämmin kansainvälisten myönnytyksien ja tukien toivossa. Pohjois-Korean painostus heikentäisi Kiinan vaikutusvaltaa Pohjois-Korean suhteen eli Kiinan vähäinenkin kontrolli Pohjois-Korean suhteen voisi kadota. Suhteiden kärjistymisen seurauksena Kiina ajautuisi yhä ristiriitaisempaan asemaan Pohjois-Korean tukijana. Kärjistyneistä suhteista huolimatta Kiina säilyttäisi tukensa Pohjois-Korealle estääkseen konfliktin puhkeamisen.

⁹² Cordesman & Hess (2013b), s. 2.

⁹³ <http://www.cfr.org/north-korea/cheonan-yeonpyeong-northeast-asian-response-north-koreas-provocations/p25876>

⁹⁴ Cordesman & Hess (2013a), s. 2–4.

⁹⁵ <http://www.cfr.org/china/china-north-korea-relationship/p11097>

Pohjois-Korean hallintojärjestelmän selviytyminen perustuu Kiinan tukeen, Pohjois-Korean sisäiseen kontrolliin sekä ydinaseohjelman käyttöön sisä- ja ulkopoliittisena työkaluna. Pohjois-Korean ulkopoliittikka perustuu sotilaalliseen pelotteeseen, mutta sen asevoimat ovat vanhentuneet eikä asevoimien kalustoa saada päivitettyä. Tämän takia ydinaseohjelma on Pohjois-Korealle ainoa potentiaalinen väline sen strategisten päämääriensä saavuttamiseksi. Hegemonisen realismin näkökulmasta Pohjois-Korean lisääntyvä riippuvuus Kiinasta lisää Kiinan vaikutusvaltaa Pohjois-Korean suhteen. Puistola huomauttaa, että Pohjois-Korean Juche-aatteen korostaman omavaraisuuden tavoitteena on täysi riippumattomuus myös Kiinasta.⁹⁶ Pohjois-Korean voimistuva riippuvuus Kiinasta voi aiheuttaa pelkoa Pohjois-Korean päättäjäissä, mikä vahvistaa ydinaseohjelman asemaa Pohjois-Koreassa. Kiinan vallankäyttö hankaloituu, koska Pohjois-Korea voi reagoida aggressiivisesti jos Kiina toimii Pohjois-Korean intressien vastaisesti.⁹⁷ Ydinaseohjelman jatkumisen seurauksena Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean painostus Pohjois-Koreaa ja Kiinaa kohden kasvaa. Kiina tulisi saada intressinsä kuuluviin Pohjois-Korean päätöksenteossa. Jos Pohjois-Korea jatkaa nykyisessä kehityssuuntauksessaan, sen toiminta uhkaa yhä enemmän Kiinan intressejä. Kiina ei kuitenkaan voi lakata tukemasta Pohjois-Koreaa, koska se kasvattaisi kriisiin puhkeamisen uhkaa. Pohjois-Korean tukemisesta luopuminen olisi myös tappio Kiinan suurvalta-asetalle Korean niemimaalla. Kiinan hegemoniastrategiassa Pohjois-Korean tukeminen on toistaiseksi vaihtoehto, jota Kiina haluaa käyttää sen valtakamppailussa Yhdysvaltoja vastaan.

Pohjois-Korean kolmannen ydinkokeen jälkeen epäiltiin, että Kiinan suhtautuminen ja menettelytavat Pohjois-Korean suhteen muuttuisivat. Kiina osoitti turhautuneisuutensa Pohjois-Korean toimintaan allekirjoittamalla turvallisuusneuvoston määräämät pakotteet. Pohjois-Korean ydinkoe suututti Kiinan, koska teko lisäsi Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen sotilaallista varautumista Korean niemimaalla. Sotilasliiton varautuminen ja sotaharjoitukset ovat epäsuoraa Kiinan painostusta, koska se lisää jännitteitä sotilasliiton ja Pohjois-Korean välillä.⁹⁸ Kiina ilmoitti jälkikäteen, että sen tuki ja näkemykset eivät muutu Pohjois-Korean suhteen. Edelleen pahin uhkakuva Kiinalle on Pohjois-Korean hajoaminen. Pohjois-Korea alkaa kokea asemansa uhatuksi, mikäli Kiina ottaa kantaa pakotteiden puolesta. Kiinan intressit vaarantuvat jos Pohjois-Korea kokee ainoan kumppaninsa erkaantuvan itsestään. Vaikka Kiina allekirjoitti turvallisuusneuvoston pakotteet, niillä ei ole mitään vaikutusta Pohjois-Koreaan jos Kiina ei tarkasta maidenvälistä kauppatavaraa. Pakotteiden allekirjoittaminen saattoi näennäisesti parantaa Kiinan asemaa kansainvälisessä yhteisössä, mutta todellinen Kiinan statuksen paraneminen vaatisi Pohjois-Korealta muutosta. Kaikilla edellä mainituilla ristiriitaisuuksilla Poh-

⁹⁶ Puistolalan sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

⁹⁷ R41043, s. summary.

⁹⁸ Ks. <http://www.reuters.com/article/2013/03/28/us-korea-north-stealth-idUSBRE92R0DX20130328>

jois-Korea on tehnyt Kiinan vaikutusvallan käytön erittäin hankalaksi. Kiina pyrkii lisäämään vaikutusvaltaansa Pohjois-Korean päätöksenteossa lisäämällä tukeaan ja osoittamalla tyytyväisyytensä. Pohjois-Korean merkitys Kiinan hegemoniastrategiassa kasvaa entisestään, koska Pohjois-Korean kyky uhata Kiinan suurvalta-aseman kehitystä kasvaa.⁹⁹

Ydinaseohjelman jatkuminen on suuri haaste Kiinalle tulevaisuudessa. Suurvalta-asemansa vuoksi Kiina joutuu tulevaisuudessa ottamaan kriittisemmin kantaa Pohjois-Korean toimiin. Keskeinen ongelma on se, että Pohjois-Korea näkee ydinaseohjelmansa ainoana ratkaisuna turvallisuudellensa ja hallintojärjestelmänsä säilyvyydelle, mikä voi olla esteenä Kiinan ja Pohjois-Korean välisen suhteen kehittymiselle. Puistola sanoo, että ydinaseen kehittämisestä on tulossa Pohjois-Korealle kunniakysymys.¹⁰⁰ Pohjois-Korea syrjäytyy ja tämä tarkoittaa Kiinan vaikutusvallan heikkenemistä Pohjois-Korean suhteen. Kiinan vaikutusvalta on jo heikennyt, mikä ilmenee siitä, että Kiina ei ole kyennyt estämään Pohjois-Korean ydinaseohjelman jatkumista. Kiinan vaikutusvallan heikkeneminen Pohjois-Korean suhteen merkitsee vaikutusvallan heikkenemistä myös Korean niemimaan suhteen. Pohjois-Korea on kyennyt luomaan itsestään uhan, jolla se pystyy kiristämään Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen lisäksi Kiinaa. Pohjois-Korea tietää Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean taloudellisen merkityksen Kiinan suurvalta-asemalle. Pohjois-Korea voi tarkoituksella toimia epävakaaasti ja lisätä sodan uhkaa Kiinan silmissä. Sota olisi Kiinalle katastrofi, joten Kiina myöntyy Pohjois-Koreaa suosivaan linjaan. Tällainen skenaario vahvistaa ydinaseohjelman asemaa Pohjois-Koreassa entisestään. Mitä vakiintuneemmaksi vallankäytön välineeksi ydinaseohjelma asettuu Pohjois-Koreassa, sitä hankalampi Kiinan on ratkaista ongelmaa itselleen edullisella tavalla.¹⁰¹

4.2 Pohjois-Korean ydinaseohjelma ja Yhdysvallat

Kiinan ja Yhdysvaltojen välinen valtakamppailu on hegemoniastrategiaa. Hegemoniastrategiassa suurvalta pyrkii saavuttamaan alueellisen hegemonian ja estämään muita suurvaltoja saavuttamasta sitä.¹⁰² Yhdysvallat on Kiinaa voimakkaampi valtio, joten voimansiirron myötä Yhdysvallat saavuttaa toistaiseksi Kiinaa suuremman vaikutusvallan Itä-Aasiassa. Kiinasta tulisi alueellinen hegemoni jos Yhdysvallat ei tekisi voimansiirtoa Aasiaan. Yhdysvaltojen voimansiirrosta Aasiaan ja Tyynellemerelle on erilaisia suunnitelmia. Pohjois-Korean uhka ei ole suunnitelmissa prioriteettina, mutta Pohjois-Korean uhka Yhdysvalloille tai Etelä-Korealle voi saada Yhdysvallat lisäämään sotilaallista voimaansa Korean niemimaalla. Yh-

⁹⁹ R41259, s. 8–9.

¹⁰⁰ Puistola sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

¹⁰¹ Ki-Hyun (2012), s. 4–5.

¹⁰² Blombergs (2013), s. 162.

dysvaltojen voimansiirrossa ohjuspuolustusta lisätään niissä paikoissa, joissa sijaitsee Yhdysvaltojen sotilastukikohtia alttiina ohjusaseistuksen käytölle. Ohjuspuolustusjärjestelmien tarkoituksina ei ole pelkästään suojata Pohjois-Korean muodostamalta uhalta. Esimerkiksi Kiinan ohjusjärjestelmät ovat potentiaalisempia uhkia Yhdysvalloille kuin Pohjois-Korean.¹⁰³

Yhdysvaltojen painostus kasvaa Kiinaa kohden, mikä näkyy Yhdysvaltojen sotilaallisen läsnäolon voimistumisena ja haluna ottaa kantaa Aasian turvallisuuspoliittisiin haasteisiin. Kiinan ja Yhdysvaltojen syvenevä keskinäisriippuvuus pakottaa Kiinan ja Yhdysvallat tekemään yhteistyötä yhä enemmän. Yhdysvallat painostaa Kiinaa integroitumaan tiiviimmin kansainväliseen yhteisöön taloudellisissa ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä.¹⁰⁴ Yhdysvallat haluaa Kiinan muuttuvan edullisemmaksi Yhdysvalloille. Realismin näkökulmasta valtiot eivät pysty ennustamaan toisten valtioiden lopullisia tavoitteita, minkä takia ne varautuvat pahimpaan. Kiina turvaa suurvalta-asemansa kasvun asevoimiensa kehittämällä. Tämän takia Kiina muodostaa tulevaisuudessa Yhdysvalloille merkittävän sotilaallisen uhan, mikä korostaa Kiinan asemaa Yhdysvaltojen turvallisuuspolitiikassa. Kiina ei ole vielä haastanut Yhdysvaltoja avoimesti Itä-Aasiassa, mutta valtakamppailu näkyy valtioiden kannanottoina turvallisuuspoliittisiin haasteisiin. Pienempien valtioiden tiivis suhde Yhdysvaltojen rohkaisee niitä kamppailemaan Kiinaa vastaan, jotta Kiinan valta-asema ei kasvaisi.¹⁰⁵

Pohjois-Korean uhkaava toiminta on vaikuttanut Yhdysvaltojen sotilaallisen voiman lisääntymiseen Korean niemimaalla, eli Pohjois-Korea nopeuttaa toiminnallaan Yhdysvaltojen voimansiirtoa.¹⁰⁶ Julkisuudessa Pohjois-Korea väittää ydinasetta itsepuolustuskeinoksi ja että Yhdysvallat on pakottanut toiminnallaan Pohjois-Korean hankkimaan niitä.¹⁰⁷ Sotilasliiton Pohjois-Koreaa provosoiva toiminta vahvistaa ydinaseohjelman asemaa Pohjois-Koreassa, mikä taas lisää Yhdysvaltojen intressejä Pohjois-Korean ydinaseohjelmaa kohden. Tällä vuorovaikutussuhteella on osapuolia provosoiva vaikutus. Pahimmillaan provosoiva kierre johtaa asevarusteluun alueen valtioiden välillä. Asevarustelua tapahtuu jo Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä. Kiina on kasvattanut merkittävästi asevoimiensa budjettia.¹⁰⁸ Asialla on suora yhteys Yhdysvaltojen voimansiirtoon Aasiaan ja Tyynellemerelle.

¹⁰³ Berteau & Green (2012), s. 77–78.

¹⁰⁴ Cordesman & Hess (2013a), s. 27.

¹⁰⁵ Sivonen (2013), s. 12–13 ja Berteau & Green (2012), s. 13–14.

¹⁰⁶ Ks. <http://www.bbc.co.uk/news/world-us-canada-22021832>

¹⁰⁷ <http://www.globalpost.com/dispatch/news/yonhap-news-agency/131203/n-korea-defends-nuclear-weapons-self-defensive>

¹⁰⁸ <http://www.bloomberg.com/news/2013-03-05/china-boosts-defense-spending-as-military-modernizes-its-arsenal.html>

Yhdysvallat näkee Pohjois-Korean aseman strategisesti merkittävänä. Pohjois-Korealla on rajallinen kyky iskeä ohjusaseistuksellaan Yhdysvaltojen sotilastukikohtia vastaan Itä-Aasiassa ja Tyynellämerellä. Tämän lisäksi Pohjois-Korea hankaloittaa Yhdysvaltojen suhteita Kiinaan ja Etelä-Koreaan.¹⁰⁹ Korean niemimaa on Yhdysvalloille strategisesti merkittävä asema Koillis-Aasiassa ja sotilasliitto Etelä-Korean kanssa takaa alueen vakauden.¹¹⁰ Nämä asiat korostavat Korean niemimaan merkitystä Yhdysvaltojen hegemoniastrategiassa. Pohjois-Korean epävakaus ja ydinaseohjelma ovat Yhdysvalloille vaikeita turvallisuuspoliittisia ongelmia. Yhdysvaltojen ja Kiinan yhteistyön haasteellisuus muodostaa ongelman Kiinalle. Mikäli Pohjois-Korean ydinaseohjelma jatkuu lisäten Yhdysvaltoihin kohdistuvaa uhkaa, Yhdysvallat lisää Kiinan painostusta.¹¹¹ Yhdysvallat näkee Kiinan potentiaalisimpana vaikuttajana Pohjois-Korean hallintoon. Yhdysvalloilla on ollut kärsivällinen linja Pohjois-Korean ydinaseohjelman suhteen, millä Yhdysvallat on antanut Pohjois-Korealle liikkumavaraa päätöksenteossaan.¹¹² Pohjois-Korea on kuitenkin jatkanut ydinaseohjelmaansa, joten Yhdysvallat on tiukentanut kantaansa Pohjois-Korean suhteen. Kun Yhdysvaltojen läsnäolo voimistuu Itä-Aasiassa, Yhdysvallat kokee Pohjois-Korean ydinaseohjelman kasvavana uhkatekijänä. Pohjois-Korea kokee myös Yhdysvaltojen voimistuvan läsnäolon uhkana itselleen. Tämä kehityssuuntaus on kestävä ja voi johtaa sotilaalliseen konfliktiin.

Hegemonisen realismin näkökulmasta suurvallalla on taipumus puuttua alueellisiin konflikteihin sotilaallisesti.¹¹³ Pohjois-Korean epävakaus voi pahimmillaan edetä siihen pisteeseen, että Pohjois-Korea uhkaa romahtaa. Suurin Yhdysvaltojen muodostama uhka Kiinalle on, että Yhdysvallat puuttuu sotilaallisesti Pohjois-Korean ydinaseohjelmaan. Yhdysvaltojen sotilaallinen interventio Pohjois-Koreaan eliminoisi Kiinan valtakamppailun Korean niemimaalla. Yhdysvaltojen ja Kiinan valtakamppailun voimistuminen lisää jännitteitä ja sodan uhkaa.¹¹⁴ Puistola sanoo, että Korean niemimaalla alkava konflikti vetäisi sekä Yhdysvallat että Kiinan melko varmasti mukaansa, mutta suursodan syttyminen on epätodennäköistä.¹¹⁵ On todennäköisempää, että Yhdysvaltojen ja Kiinan hegemoniapyrkimykset Korean niemimaalla näkyvät Pohjois-Korean ympärillä. Yhdysvallat kykenee saavuttamaan nopean valmiuden sotilaallisen intervention aloittamiseen Korean niemimaalla.¹¹⁶ Jos Pohjois-Korea tekee aseellisen selkkauksen Yhdysvaltoja ja Etelä-Koreaa vastaan, Kiinalla on suuret paineet tehdä sotilaallinen

¹⁰⁹ R41259, s. 3.

¹¹⁰ Cordesman & Hess (2013a), s. 31.

¹¹¹ <http://www.cfr.org/north-korea/us-policy-toward-north-korea/p29962>

¹¹² Cordesman & Hess (2013a), s. 32.

¹¹³ Blombergs (2013), s. 94, 140.

¹¹⁴ <http://www.verkkomedia.org/news.asp?mode=4&id=9400>

¹¹⁵ Puistolan sähköpostihaastattelu 24.3.2014.

¹¹⁶ Cordesman & Hess (2013a), s. 140.

interventio Pohjois-Koreaan ennen konfliktin laajentumista.¹¹⁷ Näin Kiina voisi estää konfliktin laajenemisen ja Kiinan suurvalta-asema Korean niemimaalla säilyisi. Kysymys on siitä, että jäisikö Pohjois-Korea Kiinan vai Yhdysvaltojen vaikutusvallan alaisuuteen. Kiinalle tämän tilanteen synnyn ehkäiseminen on paljon tärkeämpää, sillä Kiinan ja Yhdysvaltojen välinen vastakkainasettelu Korean niemimaalla olisi nykyistä paljon vaarallisempi asetelma ja uhkaisi Kiinan elintärkeitä intressejä.

4.3 Pohjois-Korean ydinaseohjelma ja Etelä-Korea

Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean välinen sotilasliitto antaa Etelä-Korealle turvan Pohjois-Korean sotilaallista uhkaa vastaan ja Yhdysvallat turvaa asemansa Korean niemimaalla sotilasliiton avulla. Uudistettu sopimus määrittää, että Etelä-Korealla on mahdollisuus vastata Pohjois-Korean aseelliseen selkkaukseen Yhdysvaltojen sotilaallisella tuella. Sodan syttyessä Yhdysvallat johtaisi sotilasliiton operaatiota.¹¹⁸

Yhdysvallat ja Etelä-Korea ovat linjanneet sotilasliittonsa yhteistoimintaa Pohjois-Korean muodostamaa uhkaa vastaan. Pohjois-Korean kolmannen ydinkokeen jälkeen Yhdysvaltojen presidentti Barack Obama teki vierailun Etelä-Koreaan, minkä tarkoituksena oli antaa vastine Pohjois-Korean ydinkokeelle. Obama kertoi, että Yhdysvallat ja Etelä-Korea parantavat asevoimiensa yhteistä valmiutta ja vahvistavat ohjuspuolustusta. Obama vakuutti, että Yhdysvallat on sitoutunut Etelä-Korean turvallisuuteen ja vetosi Pohjois-Koreaa rauhaan käymiseen. Obaman puheesta välittyi tiukentunut kanta, mikä viittaa sotilasliiton herkistyneempään valmiuteen vastata Pohjois-Korean tuleviin provokaatioihin tai selkkauksiin.¹¹⁹

Kiinan näkökulmasta Etelä-Korealla on keskeinen merkitys osana Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostaman ongelman ratkaisua. Pohjois-Korean ydinaseohjelman edetessä Etelä-Korean suhde Kiinaan ja Pohjois-Koreaan on heikentynyt, mutta Yhdysvaltoihin parantunut.¹²⁰ Etelä-Korean asevoimien vahvuus vaikuttaa vahvasti Korean niemimaahan. Etelä-Korea voi kasvattaa asevoimiensa kokoa, mikäli Pohjois-Korean uhka kasvaa. Etelä-Korean sotilaallinen voimistuminen provosoi Pohjois-Koreaa jos Pohjois-Korea kokee jäävänsä sotilaallisessa voimassa alakynteen. Tämä asia voi johtaa kiihtyvään asevarusteluun valtioiden välillä. Etelä-Korean toisena vaihtoehtona on turvautua Yhdysvaltoihin. Tämä tarkoittaisi lisääntyvää Yhdysvaltojen sotilaallista läsnäoloa Etelä-Koreassa. Kumpikin Etelä-Korean vaih-

¹¹⁷ Sama, s. xiv.

¹¹⁸ Cordesman & Hess (2013b), s. 160–163.

¹¹⁹ Sama, s. 164–167.

¹²⁰ Cordesman & Hess (2013a), s. 16–24.

toehdoista vaikuttaa Pohjois-Koreaan negatiivisesti ja saavat Pohjois-Korean toimimaan epä- vakaasti. Kiinan vaikutusvalta Pohjois-Korean suhteen heikkenee jos Pohjois-Koreaan kohdistuva sotilaallinen uhka kasvaa.

Tällä hetkellä Etelä-Korea näkee Yhdysvallat tärkeimpänä kumppanina sen turvallisuutensa kannalta pitkällä tähtäimellä. Ei pelkää Pohjois-Korean aiheuttamaan uhkaan viitaten, vaan myös Kiinan kasvavaan vaikutusvaltaan nähden. Mitä lämpimämmin Etelä-Korea suituttaa sotilaallista liittoaan Yhdysvaltojen kanssa, sitä enemmän Etelä-Korea näkee Yhdysvaltojen roolin omien intressiensä turvaajana. Tilanne on Yhdysvalloille edullinen, koska Yhdysvallat voi tukeutua vahvemmin sen sotilasliittoihinsa Aasiassa. Kiinan voimistuminen vaikuttaa siis negatiivisesti Pohjois-Koreaan. Yhdysvaltojen voimansiirto Aasiaan toteutuu Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostamasta uhasta huolimatta. Tämä tarkoittaa sitä, että Yhdysvaltojen sotilaallinen läsnäolo kasvaa Korean niemimaalla ilman Pohjois-Korean ydinaseuhkaa. Yhdysvaltojen valtaresurssien pienentyessä Kiinan suhteen, Yhdysvallat rohkaisee Etelä-Koreaa kasvattamaan voimaansa, jolloin Yhdysvaltojen johtoasema Kiinan suhteen säilyisi. Tämän perusteella Yhdysvallat antaa Etelä-Korean kasvattaa asevoimiensa rajoitettuja suorituskykyjä tulevaisuudessa.¹²¹ Tällä tavalla Yhdysvallat vahvistaa statustaan Etelä-Koreassa. Hegemonisen realismin näkökulmasta Yhdysvallat jakaa hegemoniakamppailunsa kustannukset Etelä-Korean sekä muiden liittolaisvaltioiden kanssa Itä-Aasiassa.

---

¹²¹ Ks. Cordesman & Hess (2013c), s. 26–32.

5 PÄÄTELMÄT

Tässä luvussa esitetään tutkimuksen johtopäätökset, joissa vastataan tutkimuskysymyksiin. Tämän lisäksi luvussa myös kritisoidaan tutkimustuloksia ja esitetään jatkotutkimusmahdollisuuksia tutkimuksen aihealueelle.

5.1 Johtopäätökset

Pohjois-Korea on osoittanut, että sillä on osaamista toimivan ydinaseen rakentamiseksi. Ydinaseen räjähdystehon kasvu kertoo ydinaseohjelman etenevän. Teknologian taso on toistaiseksi este ydinaseen integroimiseksi pitkän matkan ohjukseen eikä Pohjois-Korean pitkän matkan ohjus ole tarpeeksi kehittynyt ydinaseen kantoalustaksi. Pohjois-Korean tavoitteena on kehittää pieni ja toimiva ydinase, jonka saa integroitua toimivaan pitkän matkan ohjukseen. Ydinaseohjelmasta on muodostunut erityisesti Pohjois-Korean ulkopolitiikan väline, millä yrittään saavuttaa strategisia päämääriä. Pohjois-Korea säilyttää vallan nykyisellä hallintojärjestelmällä ja parantaa Kimin perhedynastian valta-asemaa ydinaseohjelman avulla. Pohjois-Korea näkee ydinaseohjelman ainoana keinona ulkopoliittisen asemansa parantamiseksi. Pohjois-Korea jatkaa ydinaseohjelmaansa, koska Kiinan ja Yhdysvaltojen välisen valtakamppailun voimistuessa Pohjois-Korean päämäärät käyvät yhä uhatummiksi.

Pohjois-Korean ydinaseohjelma, Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean reagointi Pohjois-Korean toimintaan sekä Yhdysvaltojen voimistuva läsnäolo Aasiassa vaikuttavat eniten Kiinan suurvalta-asemaan ja Kiinan harjoittamaan hegemoniastrategiaan Korean niemimaalla. Kiinan taloudellinen integraatio Yhdysvaltoihin ja Etelä-Koreaan on mahdollistanut Kiinan suurvalta-aseman kasvun, minkä myötä Kiina on taloudellisesti täysin riippuvainen Yhdysvalloista ja Etelä-Koreasta. Suurin uhka Kiinan suurvalta-asemalle on konflikti, joka vaikuttaisi tähän taloudelliseen keskinäisriippuvuuteen heikentäen Kiinan suurvalta-asemaa merkittävästi. Hegemonisen realismin näkökulmasta Yhdysvallat saavuttaisi konfliktin myötä vahvan johto-aseman Kiinan suhteen. Nykyisessä asetelmassa Kiinan suurvalta-asema on kiinni Pohjois-Koreassa, mutta samalla Pohjois-Korea on kriittisin uhka Kiinan suurvalta-asemalle Korean niemimaalla. Kiinan tärkein päämäärä on estää Pohjois-Koreaa aiheuttamasta konfliktia, mikä vetäisi Yhdysvallat ja Etelä-Korean siihen mukaan. Kiinan intressien toteuttamistavat ovat linjassa Kiinan hegemoniastrategian kanssa. Koska Kiinan hegemoniastrategiassa on kyse valtakamppailusta Yhdysvaltoja vastaan, Korean niemimaa on jakautunut Pohjois-Korean ydinasekysymyksen ympärille. Kiina tukee Pohjois-Koreaa, kun taas Yhdysvallat ja Etelä-Korea painostavat Pohjois-Koreaa luopumaan ydinaseohjelmastaan. Kiina tukee Pohjois-

Koreaa estääkseen Pohjois-Korean romahtamisen, koska Kiina uskoo Pohjois-Korean romahtamisen johtavan konfliktiin. Kiinan suurvalta-asema Korean niemimaalla on riippuvainen Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean vuorovaikutussuhteista Pohjois-Koreaan. Kiinan tuesta huolimatta Pohjois-Korean ydinaseohjelma on lisännyt jännitteitä Korean niemimaalla, mikä voimistaa Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean vallankäyttöä Korean niemimaalla. Kiina joutuu muuttamaan hegemoniastrategiaansa Pohjois-Korean suhteen, koska Pohjois-Korean tila¹²² on edennyt siihen vaiheeseen, että konfliktin riski vaikuttaa Kiinan päätöksenteossa yhä enemmän. Kiina joutuu pohtimaan kuinka pitkään se haluaa harjoittaa nykyistä hegemoniastrategiaansa Pohjois-Korean suhteen. Kiinan suurvalta-asema on siis heikentynyt Korean niemimaalla ja Pohjois-Korean ydinaseohjelma vaikuttaa Kiinan suurvalta-asemaan yhä enemmän. Kiinan suurvalta-asemaan Korean niemimaalla vaikuttaa eniten sotilasliiton reagointi Pohjois-Korean ydinaseohjelmaan. Taustalla on Yhdysvaltojen voimansiirto, mikä myös heikentää Kiinan valtapyrkimyksiä Korean niemimaalla.

Pohjois-Korean ydinaseohjelman muodostama uhka Kiinan suurvalta-asemalle Korean niemimaalla kasvaa. Yhdysvallat kokee Pohjois-Korean uhan kasvavan kun Yhdysvaltojen läsnäolo voimistuu Korean niemimaalla. Samoin Pohjois-Korea kokee Yhdysvaltojen voimistuvan läsnäolon uhkana, mikä vahvistaa ydinaseohjelman asemaa Pohjois-Koreassa. Pohjois-Korean turvautuminen ydinaseohjelmaansa vaikuttaa myös Etelä-Koreaan. Voimistuva uhka saa Etelä-Korean vahvistamaan sotilaallista voimaansa ja turvautumaan sotilasliittoonsa Yhdysvaltojen kanssa. Kaiken kaikkiaan Pohjois-Korea, Etelä-Korea ja Yhdysvallat ovat toisiansa provosoivassa kiertteessä, mikä voimistuu Yhdysvaltojen voimansiirron myötä. Yhdysvaltojen voimistuva läsnäolo painostaa Kiinaa käyttämään vaikutusvaltaansa Pohjois-Korean suhteen. Konfliktin riski Korean niemimaalla kasvaa yhä enemmän. Tämän hetkinen asetelma on kestämätön, koska Yhdysvallat ei anna Pohjois-Korean ydinaseohjelman edetä siihen pisteeseen, että Pohjois-Korea saa todellisen kyvyn uhata Yhdysvaltoja ydinaseella. Yhdysvallat haluaa välttää konfliktin Pohjois-Korean kanssa, mutta voi ajautua tilanteeseen, missä näkee että Pohjois-Korean toimintaan puuttuminen on välttämätöntä. Tämä aiheuttaa Pohjois-Koreassa epävakautta ja samalla pakottaa Kiinan valitsemaan puolensa Pohjois-Korean ja kansainvälisen yhteisön välillä. Mikäli Kiina jää Pohjois-Korean puolelle, Kiinan vaikutusvalta heikkenee Yhdysvaltojen ja Etelä-Korean toiminnan suhteen. Pohjois-Korean hylkääminen taas uhkaksi synnyttää konfliktin Korean niemimaalla. Kiinan suurvalta-asema on epävakaa pohjalla näiden ristiriitaisuuksien seurauksena. Jos Kiinan asemoituminen Pohjois-Koreaan ei muutu, Yhdysvallat ja Etelä-Korea näkevät kasvavan tarpeen puuttua Pohjois-Korean ydin-

¹²² Tässä asiayhteydessä Pohjois-Korean tila tarkoittaa sitä, että ajan edetessä konfliktin seuraukset ovat yhä vakavampia ja laaja-alaisempia. Mitä pidemmälle Pohjois-Korean ydinaseohjelma etenee, sitä suurempi riski konfliktiin muodostuu.

aseohjelmaan tavalla tai toisella. Kiina ei voi valita keskitietä Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen välillä jos Pohjois-Korea ei vakaudu. Pohjois-Korean kehityssuuntaukseen perustuen näyttää siltä, että kumpi tahansa Kiinan vaihtoehtoista uhkaa sen suurvalta-asemaa Korean niemimaalla.

Pohjois-Korea uhkaa Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla yhä enemmän. Itä-Aasian voimistuva turvallisuusdilemma uhkaa Pohjois-Koreaa Kiinan, Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen toimesta. Vahinko on syntynyt, koska Pohjois-Korealla on ydinase, johon se pystyy turvautumaan. Pohjois-Korean epävakaus voimistuu Kiinan ja Yhdysvaltojen välisen valtakamppailun syventyessä. Kiinan tavoitteena on estää nykytilanteesta aiheutuvien suurempien vahinkojen syntyminen. Pohjois-Korean hallitseminen on hankalaa Kiinalle, koska Pohjois-Korea näyttää erkanevan Kiinasta ideologisesti yhä enemmän. Pohjois-Korea kokee myös, että Kiinalla on mahdollisuus uhata Pohjois-Korean intressejä yhä enemmän. Pohjois-Korea pelkää, että sen oma asema muuttuu merkityksettömäksi Kiinan muuttuvissa intresseissä, joten se yrittää pitää Kiinan lähellä ydinaseohjelman avulla. Mikäli Kiina kääntyy kansainvälisen yhteisön ja yhdysvaltojen puoleen, Pohjois-Korea uhkaa romahtaa ja aiheuttaa konfliktin. Kiinan suurvalta-asema heikkenee Korean niemimaalla jatkuvasti, mikä antaa Yhdysvalloille syytä lisätä vallankäyttöään.

5.2 Tutkimustulosten kritisointi ja jatkotutkimusmahdollisuudet

Tutkimuksen suurimpana haasteena oli kiinalaisen näkökulman yhdistäminen yhdysvaltalaiseen lähdeaineistoon. Tämä voi tarkoittaa pahimmassa tapauksessa sitä, että tutkimustulokset eivät ole päteviä. Kiinan ja Pohjois-Korean välisen vuorovaikutussuhteen analysointi oli myös hankalaa, koska siitä on vähän faktoihin perustuvaa lähdeaineistoa. Tutkimustulokset ovat kuitenkin käypiä länsimaalaisesta näkökulmasta. Puistolän sähköpostihaastattelu osoitti, että Suomessa vallitsee tutkijakunnissa samanlainen käsitys tutkimuksen ilmiöstä kuten Yhdysvalloissakin. Realiteetit joiden pohjalta suomalaisiin ja yhdysvaltalaisiin arvioihin on päädytty, voivat kuitenkin olla toisistaan eriäviä.

Tämän tutkimuksen primäärilähteet vaikuttivat tutkimustuloksiin siten, että Kiinan näkökulmasta analysoidut asiat perustuvat puhtaasti Yhdysvaltalaisiin tutkimuksiin. Hegemoninen realismi teoreettisena näkökulmana ei myöskään tee tutkijan väittämistä tai johtopäätöksistä valideja, vaikka johdannossa perusteltiin hegemonisen realismin käyttö teoreettisena näkökulmana. Hegemonisen realismin mukaan Yhdysvallat ja Kiina ajautuvat lähitulevaisuudessa suursotaan, mutta todellisuudessa se näyttää toistaiseksi hyvin epätodennäköiseltä. Kaikki

muutkin tutkimuksen tutkimustulokset eivät välttämättä ole täysin oikeita tai vääriä. Tutkimustulokset perustuvat tämänhetkiseen asetelmaan Korean niemimaalla ja asetelman näyttämään kehityssuuntaukseen, joten ne ovat oikeita tutkimuksen näkökulmasta. Aineistot mistä tutkimustulokset rakentuvat, voivat kuitenkin olla liian suppeita tietyn asian perustelemiseksi. Tämän perusteella tutkimustulos vääristyy. Tässä tutkimuksessa tutkittava ilmiö on erittäin monisyinen ja ilmiöön vaikuttavat monet erilaiset tekijät, joita pitäisi tutkia useista erilaisista näkökulmista ymmärtääkseen kokonaisuuden. Tutkittava ilmiö oli kuitenkin rajattu, mikä auttoi perustelevaan laajaakin asiaa. Tämän perusteella tämä tutkimuksen tutkimustulokset ovat päteviä, mutta niistä löytyy myös huomioimatta jääneitä ilmiöön vaikuttaneita tekijöitä. Tutkimuksessa perusteltiin tietystä näkökulmasta miten Pohjois-Korean ydinaseohjelma uhkaa Kiinan suurvalta-asemaa Korean niemimaalla. Kun samaa aihetta tutkii erilaista lähtöolettamista, syntyy uusia tutkimustuloksia.

Maanpuolustuskorkeakoulun Strategianlaitos ja opiskelijat ovat tutkineet erillisinä aiheina Pohjois-Korean ydinasetta, Yhdysvaltojen voimatasapainonsiirtoa Aasiaan sekä Etelä- ja Itä-Kiinan merillä tapahtuvaa valtakamppailua.¹²³ Tutkimus Etelä- ja Itä-Kiinan merellä tapahtuvasta valtakamppailusta sekä tämä tutkimus, ovat pieniä kokonaisuuksia koko Itä-Aasian alueella tapahtuvassa valtakamppailusta. Tämä tutkimus antaa syvyyttä erityisesti Itä-Aasiassa tapahtuvan valtakamppailun tutkimiseen ja täydentää aineistokokonaisuutta Itä-Aasian turvallisuuspoliittisista kysymyksistä. Tämä tutkimus mahdollistaa jatkotutkimuksia, jotka käsittelevät Itä-Aasian valtakamppailua Kiinan näkökulmasta. Hyvä jatkotutkimusaihe käsittelee Kiinan valtakamppailun luonnetta ja sen kehitystä Itä-Aasiassa. Kuten äsken kritisoiitiin, tutkimustulokset tuotettiin Korean niemimaan asetelmaan ja rajattuun näkökulmaan perustuen. Hegemonisen realismin näkökulmasta tarkasteltuna aihealue voisi käsitellä Kiinan valtakamppailun luonteen muuttumista ja siihen vaikuttavia tekijöitä rajattuna tiettyyn ilmiöön. Kuten tutkimuksessa mainittiin, Kiinan suhtautuminen Pohjois-Koreaan on muuttumassa, mikä kertoo Kiinan muuttuvista suurvaltapoliittisista intresseistä. Kiinan hegemoniastrategian muutosta Korean niemimaalla olisi syytä tutkia.

---

¹²³ <http://www.doria.fi/>

LÄHDELUETTELO

Haastattelut.

Komentaja Juha Antero Puistolan sähköpostihaastattelu 24.3.2014. Puistola on entinen Strategianlaitoksen pääopettaja. Haastattelumateriaali on tämän tutkielman laatijalla.

Painettu kirjallisuus.

Blombergs F. (2013), *Euroopan voimatasapainojärjestelmä 1990-2012. Euroopan vakaus rakenteellisen, uusklassisen ja hegemonisen realismin näkökulmasta*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 32.

Sivonen P. (2013), *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 33.

Visuri P. (1997), *Turvallisuuspolitiikka ja strategia*. WSOY.

Internetissä julkaistut teokset, tutkimukset, artikkelit ja raportit.

Asia Center (2012), *Gaming North Korea*. European Council of Foreign Relations. [Ladattu 1.1.2014. Saatavilla http://ecfr.eu/page/-/China_Analysis_Gaming_North_Korea_September2012.pdf].

Bates G. (2010), *China's North Korea Policy*. United States Institution of Peace. [Ladattu 23.11.2013 Saatavilla http://www.usip.org/sites/default/files/China%27s_North_Korea_Policy.pdf].

Berteau D.J. & Green M.J. (2012), *U.S Force Posture Strategy in the Asian Region: An Independent Assessment*. Center for Strategic and International Studies. [Ladattu 17.11.2013. Saatavilla http://csis.org/files/publication/120814_FINAL_PACOM_optimized.pdf].

Byman D.L. & Lind J. (2010), *Keeping Kim: How North Korea's Regime Stays in Power*. Belfer Center for Science and International Affairs. [Ladattu 9.9.2013 Saatavilla <http://belfercenter.ksg.harvard.edu/files/byman-lind-policybrief-final.pdf>]

Byman D.L. & Lind J. (2010), *Pyongyang's Survival Strategy, Tools of Authoritarian Control in North Korea*. Belfer Center for Science and International Affairs. [Ladattu 9.9.2013. Saatavilla http://belfercenter.ksg.harvard.edu/files/Pyongyangs_Survival_Strategy.pdf].

Chanlett-Avery E. & Rinehart I.E (2013), *North Korea: U.S Relations, Nuclear Diplomacy, and Internal Situation (R41259)*. Congressional Research Service. [Ladattu 10.10.2013. Saatavilla <http://www.fas.org/sgp/crs/nuke/R41259.pdf>].

Cordesman & Hess (2013), *The Evolving Military Balance in the Korean Peninsula and Northeast Asia, Volume I*. Center for Strategic and International Studies. [Ladattu 10.11.2013. Saatavilla <http://csis.org/publication/evolving-military-balance-korean-peninsula-and-northeast-asia>].

Cordesman & Hess (2013), *The Evolving Military Balance in the Korean Peninsula and Northeast Asia, Volume II*. Center for Strategic and International Studies. [Ladattu 10.11.2013. Saatavilla <http://csis.org/publication/evolving-military-balance-korean-peninsula-and-northeast-asia>].

Cordesman & Hess (2013), *The Evolving Military Balance in the Korean Peninsula and Northeast Asia, Volume III*. Center for Strategic and International Studies. [Ladattu 10.11.2013. Saatavilla <http://csis.org/publication/evolving-military-balance-korean-peninsula-and-northeast-asia>].

Cronin M.P. (2012), *Economic Engagement of North Korea and the Kaesong Industrial Complex*. Center for a New America Security. [Ladattu 28.12.2013 Saatavilla http://www.cnas.org/files/documents/publications/CNAS_VitalVenture_Cronin_0.pdf].

Glaser B.S. & Billingsley B. (2012), *Reordering Chinese Priorities on the Korean Peninsula*. Center for Strategic and International Studies. [Ladattu 10.10.2013 Saatavilla <http://csis.org/publication/reordering-chinese-priorities-korean-peninsula>].

Glaser B.S. & Snyder S. (2010), *Responding to Change of the Korean Peninsula*. Center for Strategic and International Studies. [Ladattu 11.12.2013. Saatavilla http://csis.org/files/publication/100506_Glaser_RespondingtoChange_Web.pdf].

IISS Workshop (2013), *UN Sanctions On North Korea: Prospects and Problems*. International Institute for Strategic Studies. [Ladattu 17.12.2013. Saatavilla <http://www.iiss.org/en/events/events/archive/2013-5126/september-03c7/un-sanctions-on-north-korea-d518>].

Ki-Hyun L. (2013), *North Korea's Third Nuclear Test and the Possibility of Change in China's Policy towards North Korea*. Center for International Relations, KINU. [Ladattu 27.12.2013. Saatavilla [http://www.kinu.or.kr/upload/neoboard/DATA01/co13-06\(E\).pdf](http://www.kinu.or.kr/upload/neoboard/DATA01/co13-06(E).pdf)].

Manyin M.E. & Chanlett-Avery E. & Rinehart I.E. & Nikitin M.B. & Cooper W.H. (2013), *U.S. South-Korea Relations (R41481)*. Congressional Research Service. [Ladattu 18.3.2014. Saatavilla <http://www.fas.org/sgp/crs/row/R41481.pdf>].

Nanto D.K & Manyin M.E. (2010), *China- North Korea relations (R41043)*. Congressional Research Service. [Ladattu 12.10.2013. Saatavilla <http://www.fas.org/sgp/crs/row/R41043.pdf>].

Nikitin M.B (2013), *North Korea's Nuclear Weapons: Technical Issues RL34256*. Congressional Research Service. [Ladattu 10.10.2013. Saatavilla <https://www.fas.org/sgp/crs/nuke/RL34256.pdf>].

Office of the Secretary of Defense (2013), *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2013*. U.S Department of Defence. [Ladattu 10.12.2013. Saatavilla http://www.defense.gov/pubs/2013_china_report_final.pdf].

Office of the Secretary of Defense (2013), *Military and Security Developments Involving the Democratic People's Republic of Korea*. U.S Department of Defence. [Ladattu 10.12.2013. Saatavilla http://www.defense.gov/pubs/report_to_congress_on_military_and_security_developments_involving_the_dprk.pdf].

Park J. (2013), *China-U.S. Relations in East Asia*. Center for Strategic and International Studies. [Ladattu 11.12.2013. Saatavilla http://csis.org/files/publication/130404_Park_ChinaUSRelations_Web.pdf].

Plant T. & Rhode B. (2013), *China, North Korea and the Spread of Nuclear Weapons*. Foreign & Commonwealth Office. [Ladattu 9.10.2013. Saatavilla https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/244850/Tom_Plant_article_in_Survival_-_updated.pdf].

Saalman L. (2013), *Balancing Chinese Interests On North Korea and Iran*. Carnegie-Tsinghua, Center for Global Policy. [Ladattu 10.12.2013. Saatavilla http://carnegieendowment.org/files/china_interests.pdf].

Whun C.S. (2013), *North Korea's Nuclear Policy after its Third Nuclear Test: Analysis and Forecast*. Center for North Korea Studies, KINU. [Ladattu 20.12.2013. Saatavilla [http://kinu.or.kr/upload/neoboard/DATA01/co13-08\(E\).pdf](http://kinu.or.kr/upload/neoboard/DATA01/co13-08(E).pdf)].

Internetsivustot.

The national committee on North-Korea [http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/KJU_CentralCommittee_KWP.pdf]. Luettu 27.11.2013.

Geophysics Georgia institute of technology
[http://geophysics.eas.gatech.edu/people/zpeng/EQ_Music/3nuke.IC.MDJ.BHZ.SAC.jpg]
Luettu 28.11.2013.

BBC [<http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-15278612>] Luettu 24.12.2013.

The Council On Foreign Relations [<http://www.cfr.org/china/china-north-korea-relationship/p11097>] Luettu 26. 12.2013 & 29.12. 2013.

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China
[<http://www.fmprc.gov.cn/eng/xwfw/s2510/t567565.htm>] Luettu 27.12.2013.

The guardian [<http://www.theguardian.com/world/2010/nov/22/south-korea-us-tactical-weapons-nuclear>] Luettu 10.1.2014.

CNN [<http://edition.cnn.com/2013/03/11/opinion/lind-north-korea/>] Luettu 11.1.2014.

Ulkoasiainministeriö

[<http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?nodeid=42130&contentlan=1&culture=fi-FI>].
Luettu 11.1.2014.

China.org [http://www.china.org.cn/government/whitepaper/2013-04/16/content_28556792.htm] Luettu 12.1.2014.

BBC [<http://www.bbc.co.uk/news/world-us-canada-22021832>] Luettu 14.1.2014.

Globalpost [<http://www.globalpost.com/dispatch/news/yonhap-news-agency/131203/n-korea-defends-nuclear-weapons-self-defensive>] Luettu 15.1.2014.

Washingtonpost [http://www.washingtonpost.com/world/china-expresses-concern-over-north-korea-tensions/2013/04/07/ffa01ea6-9f62-11e2-9c03-6952ff305f35_story.html] Luettu 19.1.2014.

Express [<http://www.express.co.uk/news/world/392314/North-Korea-China-blames-U-S-for-escalating-tensions>] Luettu 19.1.2014.

The Council On Foreign Relations [<http://www.cfr.org/north-korea/cheonan-yeonpyeong-northeast-asian-response-north-koreas-provocations/p25876>] Luettu 20.1.2014.

Bloomberg [<http://www.bloomberg.com/news/2013-03-05/china-boosts-defense-spending-as-military-modernizes-its-arsenal.html>] Luettu 23.1.2014.

CNN [http://money.cnn.com/news/economy/world_economies_gdp/] Luettu 25.1.2014.

Global Firepower [<http://www.globalfirepower.com/countries-listing-asia-pacific.asp>] Luettu 25.1.2014.

Ulkopolitiikka [http://www.ulkopolitiikka.fi/artikkeli/32/ken_on_valloista_vahvin/] Luettu 27.1.2014.

The Council On Foreign Relations [<http://www.cfr.org/china/china-north-korea-relationship/p11097#p2>] Luettu 7.1.2014.

The Council On Foreign Relations [<http://www.cfr.org/south-korea/south-korea-seeks-balance-relations-china-united-states/p29447>] Luettu 7.2.2014 & 12.2.2014.

Reuters [<http://www.reuters.com/article/2013/03/28/us-korea-north-stealth-idUSBRE92R0DX20130328>] Luettu 16.2.2014 & 24.2.2014.

The Council On Foreign Relations [<http://www.cfr.org/north-korea/us-policy-toward-north-korea/p29962>] Luettu 22.2.2014.

Verkkomedia.org [<http://www.verkkomedia.org/news.asp?mode=4&id=9400>] Luettu 23.3.2014.

The Council On Foreign Relations [<http://www.cfr.org/proliferation/six-party-talks-north-koreas-nuclear-program/p13593>] Luettu 23.3.2014.

Ulkopolitiikka [http://www.ulkopolitiikka.fi/artikkeli/526/yhdysvaltojen_riippuvuus_kiinasta_syvenee/] Luettu 23.2.2014.

Ulkoasiainministeriö

[<http://www.finland.or.kr/public/default.aspx?nodeid=43263&contentlan=1&culture=fi-FI>]
Luettu 23.3.2014.

BBC [<http://www.bbc.com/news/world-asia-25359939>] Luettu 24.3.2014.